

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE

2020

Ing. Romana Kollerová

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

**STUDIUM V OBLASTI PEDAGOGICKÝCH VĚD PRO UČITELE
ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ, PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ A
ODBORNÉHO VÝCVIKU**

2019 - 2021

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE

Romana Kollerová

Název práce

**Přijímací řízení žáků 9. tříd do oborů vzdělání s maturitní
zkouškou**

Praha 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená závěrečná práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 29. 11. 2020

Ing. Romana Kollerová

Anotace

Práce se zabývá problematikou jednotného přijímacího řízení na střední školy zavedeného v roce 2017 MŠMT a úlohou ZŠ při přípravě dětí na toto přijímací řízení. V dnešní době není základní škola povinna děti na toto přijímací řízení připravit a ani to nepovažuje za svoji povinnost. Celý proces přijímacího řízení je v diki společnosti CERMAT, která testy připravuje a také vyhodnocuje a je zřízena MŠMT za účelem přípravy a vyhodnocení JPŘ. Součástí přijímacího řízení je úspěšnost u specializovaných testů tzv. CERMAT testů, z českého jazyka a literatury a z matematiky. Z tohoto důvodu vzniklo několik společností, které nabízejí kurzy přípravy k přijímacímu řízení, a to systémem trénování testů a jejich vyhodnocování. V této práci se zbývám problémem přípravy dětí k JPŘ, které je nyní úlohou rodičů. Zjišťuji úspěšnost dětí u přijímacího řízení po absolvování takového kurzu. Zda se zvýší jejich znalosti či dovednosti a zda by byly schopni úspěšně složit přijímací zkoušky na výběrové střední školy a gymnázia bez absolvování kurzu.

Klíčová slova

CERMAT, český jazyk, dotazníkové šetření, jednotné přijímací zkoušky, matematika, přijímací řízení, Rámcový vzdělávací program, RVP, střední škola, Školský zákon, Školský vzdělávací program, ŠVP, učivo 8. a 9. tříd,

ÚVOD	6
TEORETICKÁ ČÁST	8
1 ROZBOR UČIVA 8. A 9. TŘÍD DLE RÁMCOVÉHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	8
2 POPIS PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ	17
3 OBSAH A PODOBA TESTŮ	18
3.1 Dva vzorové příklady - otázky z matematiky za 4 body	18
3.2 Vzorový příklad - otázka z českého jazyka za 1 bod.....	20
4 HODNOCENÍ TESTŮ	20
5 VÝZKUM	22
5.1 Dělení výzkumu	22
5.2 Metody výzkumu	24
5.3 Typologie otázek.....	26
PRAKTICKÁ ČÁST	27
6 ODBORNÉ HODNOCENÍ PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ	27
6.1 Hodnocení ředitelů středních škol	27
6.2 Sociální a místní rozdíly	28
7 VLASTNÍ VÝZKUM	29
7.1 Stanovení hypotéz.....	29
7.2 Dotazníkové šetření	29
7.3 Vyhodnocení a zpracování dat z výsledků šetření	31
8 ZÁVĚR	40
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	42
SEZNAM ZKRATEK	44
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	45
SEZNAM PŘÍLOH	47

ÚVOD

Před zavedením jednotného přijímacího řízení na střední školy s maturitou byl systém přijímacího řízení pouze v kompetenci ředitelů škol, kteří stanovovali podmínky a úroveň přijímacího řízení. V roce 2017 bylo novelou školského zákona č. 101/2017 Sb. (Zákon, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů), kterou vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT), rozhodnuto o konání jednotných přijímacích zkoušek na střední školy s maturitou. Výjimku mají pouze střední umělecké školy, na kterých se dělají talentové zkoušky (mimo obor Gymnázium se sportovní přípravou) a obory zkráceného studia podle § 85 školského zákona. Nejprve byl zaveden formát povinných přijímacích zkoušek, nakonec za ministryně Valachové (ČSSD) bylo schváleno zavedení nejenom povinných, ale i jednotných přijímacích zkoušek, a to z Českého jazyka a literatury a matematiky formou tzv. CERMAT testů (Jednotná přijímací zkouška, ©2019). Zadávání a vyhodnocování testů provádí Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání – CERMAT s pověřením od MŠMT. Uchazeči o vzdělání mohou jednotnou přijímací zkoušku (dále jen JPZ) skládat ve dvou termínech na dvou různých školách (jsou stanoveny také dva náhradní termíny), kdy se jim započítává vždy lepší dosažený výsledek, který je zaslán obě vybrané střední školy. Většinou ředitelů středních škol bylo zavedení jednotných přijímacích testů téměř nadšeně přijato, ale tento systém má i celou řadu kritiků (Podle ředitelů škol jsou jednotné přijímačky administrativně náročné, 2017). Upozorňují, že by o možnosti studovat na střední škole neměly rozhodovat „pouze“ dvě zkoušky v životě žáka, dále že představuje velkou administrativní zátěž pro školy a zvyhodňuje uchazeče ze sociálně lépe postavených rodin, které dětem mohou zaplatit lepší přípravu na zkoušky. Také ne vždy je kvalita žáků na jednotlivých oborech středních škol určena jen znalostí matematiky a českého jazyka. V neposlední řadě je kritika, zejména ze strany rodičů, zaměřená na formát testů, které nezohledňují jen nabitě znalosti. Struktura a styl kladených otázek je jiný, než je vyžadováno při studiu na základních školách. Malé množství žáků proto dokáže úspěšně složit zkoušky pouze s nabitými znalostmi ze základních škol. Testy je nutno trénovat a porozumět stylu kladení otázek. Základní školy dostatečně žáky na tyto

testy nepřipravují. Celá váha zodpovědnosti za úspěšné absolvování jednotných přijímacích zkoušek leží na rodičích.

Tím, že se základní školy zřekly zodpovědnosti na zkoušky žáky připravit, přenesly toto břemeno na rodiče. Ne každý rodič je ale sám schopen dítě na tyto zkoušky připravit. Dle sdělení ředitele nejmenované základní školy není úlohou ani zákonnou povinností školy připravit žáky na tento typ přijímacího řízení. Bohužel se ale jedná pouze o doučování nebo opakování probraného učiva, a ne o vlastní přípravu na úspěšné absolvování přijímacího řízení. Rodiče jsou tak zpravidla nuceni žákům zajistit doučování zaměřené na přípravu k jednotným přijímacím testům. V České republice, díky této poptávce, vznikly vzdělávací společnosti, které se specializují na přípravu dětí k přijímacímu řízení. Některé lépe, některé hůře, ale s dětmi procvičují testy, učí je pochopení stylu zadávání úloh a s žáky vždy každý test vyhodnocují.

Práce je zaměřená na porovnání úspěšnosti žáků u přijímacího řízení, kteří absolvovali přípravné kurzy s těmi, kteří kurz neabsolvovali.

TEORETICKÁ ČÁST

1 ROZBOR UČIVA 8. A 9. TŘÍD DLE RÁMCOVÉHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

V následujících tabulkách 1 – 4 je uvedena obsahová náplň učiva dle Školského vzdělávacího programu (dále ŠVP) náhodně vybrané základní školy ZŠ Rosice, příspěvková organizace (Základní škola Rosice, ©2019) s uvedením požadovaných výstupů Rámcového vzdělávacího programu.

Tabulka 1: Obsahová náplň učiva předmětu Matematiky pro 8. ročník

Matematika	8. ročník
RVP výstupy	Učivo
Provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu	Řešení úloh z praxe, určení druhé mocniny a odmocniny pomocí tabulek a kalkulátoru, výpočet délek stran v pravoúhlém trojúhelníku početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem a jejich vlastnosti
Zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor	Určení druhé mocniny a odmocniny pomocí tabulek a kalkulátor
Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	Číselný výraz, určení hodnoty číselného výrazu, proměnná, výrazy s proměnnou, dosazování do výrazu, mnohočlen, sčítání, odčítání a násobení mnohočlenů zápis slovního textu pomocí výrazů
Formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	Řešení lineární rovnice, ekvivalentní úpravy rovnic, zkouška rovnost, vlastnosti rovnosti, lineární rovnice s jednou neznámou, řešení slovních úloh vedoucích k řešení lineárních rovnic (na nestejně části, o věku, s procenty)
Vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	Příklady závislosti z praktického života
Porovnává soubory dat	Diagramy, grafy, tabulky

Matematika	8. ročník
RVP výstupy	Učivo
Charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	Kruh, kružnice - vlastnosti vzájemná poloha kružnice a přímky
Odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	Obsah kruhu, délka kružnice, číslo π slovní úlohy z praxe
Využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh	Množiny bodů dané vlastnosti, Thaletova kružnice
Načrtne a sestrojí rovinné útvary	Konstrukce trojúhelníků (podle vět sss, sus a usu), rovnoběžníků, lichoběžníků a šestiúhelníků
Určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti, načrtne a sestrojí sítě základních těles	Kolmé hranoly – podstavy, plášť, objem a povrch
Odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	Rotační válec – síť, podstavy a plášť, objem a povrch rotačního válce, řešení slovních úloh na výpočty obvodu a obsahu kruhu, objemu a povrchu válce
Načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	Hranoly a rotační válec
Analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	Pythagorova věta a věta k ní obrácená, užití Pythagorovy věty ve slovních úlohách z praxe

Zdroj: Základní škola Rosice, ©2019, s. 123-125

Tabulka 2: Obsahová náplň učiva předmětu Český jazyk pro 8. ročník

Český jazyk	8. ročník
RVP výstupy	Učivo
Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	Subjektivně zabarvený popis
Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Shrnutí o slohu
Odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Úvaha
Využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Výtah
Uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	Výklad
Využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Charakteristika literárních postav
Spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Výslovnost přejatých slov
Rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov,	Nauka o slovní zásobě, tvoření slov, slova přejatá

Český jazyk	8. ročník
RVP výstupy	Učivo
rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh	
Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Cizí jména
Správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Nepravidelnosti ve skloňování podstatných jmen, skloňování cizích obecných a vlastních jmen, zájmeno týž/tentýž, slovesa – vid, vzory, využití tvarů
Využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	Mluvní cvičení (výstup z jazykové výchovy)
Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Věty – jednočlenné, dvojčlenné a větné ekvivalenty, větné členy, několikanásobné větné členy, PK volný a těsný, souvětí podřadné a souřadné, vedlejší věty, poměry mezi členy a větami
V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Cizí slova, pravopis koncovek jmen a sloves
Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	Útvary jazyka, jazyková kultura, slovanské jazyky
Rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	Shakespeare, Komenský, Máchá, Erben, Němcová

Český jazyk	8. ročník
RVP výstupy	Učivo
Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	Kulturní deník, rozbor, debata
Uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	Bible, antika, středověká literatura, humanismus a renesance, baroko, klasicismus, romantismus, realismus, národní obrození, literatura 90. let 19. stol.
vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	Zařazováno v průběhu celého roku

Zdroj: Základní škola Rosice, ©2019, s. 61-63

Tabulka 3: Obsahová náplň učiva předmětu Matematika pro 9. ročník

Matematika	9. ročník
RVP výstupy	Učivo
Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	Rozklad výrazů na součin vytýkáním před závorku a pomocí vzorců sčítání, odčítání, násobení mnohočlenů, dělení mnohočlenu jednočlenem
Formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	Řešení lineárních rovnic se dvěma neznámými metodou sčítací a dosazovací, grafické řešení
Analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	Slovní úlohy o pohybu, směsi a společné práci, řešení soustavy dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými metodou sčítací a dosazovací a slovní úlohy vedoucí k řešení soustavy lineárních rovnic
Vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	Logické a netradiční geometrické úlohy

Matematika	9. ročník
RVP výstupy	Učivo
Porovnává soubory dat	Číselné a logické řady, číselné a obrázkové analogie
Určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti	Pravoúhlá soustava souřadnic, lineární funkce a její vlastnosti, graf lineární funkce, přímá úměrnost jako zvláštní případ lineární funkce
Vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	Nepřímá úměrnost a její graf
Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	Pravoúhlá soustava souřadnic, výpočet úroku, jistina, úroková doba, úrokovací období, úroková míra, slovní úlohy z praxe
Užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků	Podobnost, poměr podobnosti, věty o podobnosti trojúhelníku a jejich užití, určování podobných útvarů v rovině, dělení úsečky v daném poměru, změna velikosti úsečky graficky i výpočtem
Určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti	Užití vzorců pro objem a povrch v praktických úlohách pro jehlan, kužel a kouli
Odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	Koule, poloměr koule, objem a povrch koule
Načrtne a sestrojí síť základních těles	Jehlan, rotační kužel – objem a povrch a síť
Užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	Netradiční slovní úlohy spojené se soutěžemi a testováním
Řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	Řešení příkladů z matematických soutěží, řešení příkladů z přijímacích zkoušek na střední školy

Zdroj: Základní škola Rosice, ©2019, s. 125-127

Tabulka 4: Obsahová náplň učiva předmětu Český jazyk pro 9. ročník

Český jazyk	9. ročník
RVP výstupy	Učivo
Odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	Publicistické útvary
Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	Úvaha
Rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	Publicistické útvary, reklama
Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Popis a charakteristika
Odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Vypravování
V mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	Proslov
Zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	Diskuse
Využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Výklad a výtah
Uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s	Tiskopisy, životopis

Český jazyk	9. ročník
RVP výstupy	Učivo
dodržováním pravidel mezivětného navazování	
Využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Vypravování v umělecké oblasti
Spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Zvuková stránka jazyka - zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči (přízvuk slovní), intonace, členění souvislé řeči (pauzy, frázování)
Rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh	Stavba slova a tvoření slov, význam slova
Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Význam slova, slova přejatá,
Správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Slovní druhy, jména a slovesa – jejich druhy a tvary
Využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	Mluvní cvičení (výstup z jazykové výchovy)
Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Věta jednoduchá, větné členy + přístavek, věta jednočlenná, dvojčlenná, větný ekvivalent, souvětí podřadné a souřadné, vsuvka

Český jazyk	9. ročník
RVP výstupy	Učivo
V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Psaní slov přejatých, pravopis související se stavbou slova, pravopis koncovek jmen a sloves, pravopis psaní velkých písmen, čárka v souvětí, čárka ve větě jednoduché, opakování ze všech předchozích ročníků
Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	Obecné výklady o jazyce, jazyky slovanské, vývoj českého jazyka, útvary českého jazyka
Rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	V+W, Nezval, Seifert, Hašek, Čapek, Pavel, Poláček, Vančura, Hrabal
Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	Kulturní deník, rozbor, debata
Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	Kulturní deník, rozbor, debata
Uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	Literatura poč. 20. století, drama, poezie a próza 1. a 2. pol. 20. stol.
Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	Vybraná díla vhodná k probíranému učivu
Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	Zařazováno v průběhu celého roku

Zdroj: Základní škola Rosice, ©2019, s. 64-67

2 POPIS PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ

Přijímací řízení do oborů středního vzdělání je zahájeno vyhlášením dvou termínů prvního kola. Ředitelé středních škol stanoví jednotná kritéria pro přijetí do oborů vzdělávání. Podíl jednotné zkoušky na celkovém hodnocení je nejméně 60 %.

Do celkového hodnocení se započítává vždy lepší výsledek písemného testu ve dvou možných termínech.

V prvním kole lze podat 2 přihlášky, kterou podává zákonný zástupce žáka řediteli střední školy s vyznačením jednoho ze dvou stanovených termínů, kdy se žák účastní přijímací zkoušky.

Přijímací zkouška se skládá z jednotné zkoušky u oborů s maturitní zkouškou (pokud nejde o obor s talentovou zkouškou) a případně ředitel školy může rozhodnout o školní přijímací zkoušce, která je součástí přijímacího řízení a zároveň může zohlednit další kritéria např. výsledky vzdělávání na základní škole, umístění na olympiádách apod..

Obsah a forma přijímacích zkoušek je určena RVP, který je součástí školského zákona. Termíny zkoušek jsou stanoveny MŠMT.

Pozvánky ke školní a k jednotné části zkoušky zasílá vybraná střední škola. Výsledky testů zašle CERMAT středním školám a to prostřednictvím svého informačního systému. Střední školy mají zákonnou povinnost do dvou dní po obdržení hodnocení zveřejnit seznam přijatých žáků a nepřijatým uchazečům odeslat oznámení o nepřijetí. Odvolání mohou zákonní zástupci podat ve lhůtě 3 pracovních dní ode dne doručení rozhodnutí o nepřijetí.

Pokud se uchazeč nemůže ze závažných důvodů dostavit k přijímací zkoušce, může ředitel školy jeho omluvu uznat a stanovit termín zkoušky v náhradním termínu.

Tyto pravidla jsou stanoveny vyhláškou MŠMT č. 353/2016 Sb. (Právní normy, ©2020)

3 OBSAH A PODOBA TESTŮ

Jednotná přijímací zkouška se skládá ze dvou písemných testů a to z českého jazyka a literatury a matematiky. Testy obsahují asi 50 % uzavřených úloh s výběrem možností přiřazovací, uspořádací a úlohy typu ANO – NE a cca 50 % otevřených úloh s doplňováním odpovědí. V matematice je u některých úloh hodnocen i postup řešení.

Časový limit u českého jazyka je 60 min., u matematiky 70 min. Žáci své odpovědi doplňují do záznamových archů. Žáci se speciálními poruchami učení mohou mít časový limit upraven dle posudku z pedagogicko-psychologické poradny.

Hodnocení testů z matematiky a českého jazyka k přijímacímu řízení

Každý test se skládá z 16 otázek z matematiky a 30 otázek z českého jazyka a literatury. Maximální počet bodů z každého předmětu je 50 bodů, celkem 100 bodů z obou předmětů.

3.1 DVA VZOROVÉ PŘÍKLADY - OTÁZKY Z MATEMATIKY ZA 4 BODY

1. příklad

Všichni chlapci atletického oddílu se seřadili do zástupu podle velikosti. Před Petrem stála jedna osmina celkového počtu chlapců. Hned za Petrem stál jeho bratr Radek a za Radkem ještě pět šestin celkového počtu chlapců. (Procvičování testů a úloh, 2019)

Úloha:

Neznámý celkový počet chlapců atletického oddílu označte x

1. V závislosti na veličině x vyjádřete počet chlapců, kteří stáli před Petrem
2. V závislosti na veličině x vyjádřete počet chlapců, kteří stáli za Petrem
3. Vypočtěte celkový počet chlapců atletického oddílu

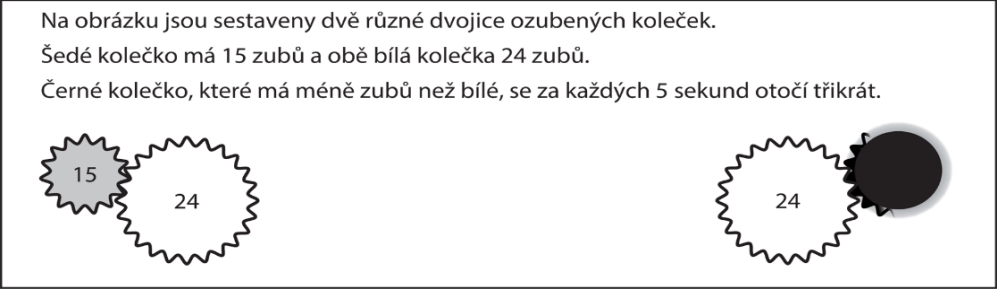
Ze zadání příkladu plyne, že se jedná o výpočet zlomků, ale i přes to, že dítě má znalost počítat zlomky, nemusí mít dovednost aplikovat znalost na příklad a může být neúspěšné při výpočtu.

2. příklad

Obrázek 1: Zadání 2. příkladu z matematiky

VÝCHOZÍ TEXT A OBRÁZEK K ÚLOZE 7

Na obrázku jsou sestaveny dvě různé dvojice ozubených koleček.
Šedé kolečko má 15 zubů a obě bílá kolečka 24 zubů.
Černé kolečko, které má méně zubů než bílé, se za každých 5 sekund otočí třikrát.

(CZVV)

max. 4 body

Pro první dvojici koleček **určete**, kolikrát se musí otočit šedé kolečko, než se poprvé obě kolečka vrátí do výchozí polohy.

Určete, kolikrát se černé kolečko otočí za 5 minut.

Ve druhé dvojici koleček se obě kolečka vrátí do výchozí polohy poprvé po dvou otáčkách bílého kolečka.

Vypočtete, kolik zubů má černé kolečko.

Zdroj: Procvičování testů a úloh, 2019

Zde se jedná o výpočet přímé úměrnosti a nalezení nejmenšího společného násobku. Opět můžeme konstatovat, že i pokud dítě rozumí a umí úměru a násobilku, ne vždy je schopné ji aplikovat na tento příklad. Většina rodičů, se kterými jsem na toto téma osobně hovořila v rámci přípravy této práce, ani nerozeznala o jakou výukovou látku se jedná.

3.2 VZOROVÝ PŘÍKLAD - OTÁZKA Z ČESKÉHO JAZYKA ZA 1 BOD

Obrázek 2: Zadání příkladu z českého jazyka

VÝCHOZÍ TEXT

Rozlišit hoaxy, tedy poplašné zprávy, od zpráv pravdivých je **často** velmi obtížné. V současnosti budí pozornost médií i veřejnosti kauza Momo Challenge.

Na začátku všeho byla hrůzostrašná socha Mother Bird, která je pravděpodobně dílem umělkyně Midori Hajašiové. Socha (později známá jako Momo) byla světu představena na výstavě strašidel organizované firmou Link Factory. V srpnu 2016 byl na jedné sociální síti poprvé zveřejněn obrázek Momo, o dva roky později se začaly **rychle** šířit zprávy o hře Momo Challenge. Kromě varování před touto rizikovou výzvou články obsahovaly i popis, jak hra funguje. Hráči jsou údajně kontaktováni z profilu Momo a vyzváni, aby plnili nebezpečné úkoly. Když odmítnou, jsou vydírání např. tím, že Momo ublíží jejich **blízkým**. Hrozby prý doprovázejí fotografie tak děsivé, že citlivějšího jedince vystraší.

Tato hra rozhodně není první rizikovou výzvou zaplňující titulní stránky novin. V roce 2017 média informovala o hře Modrá velryba, založené na podobných principech jako Momo Challenge. Řadou odborníků však byla samotná existence hry Modrá velryba zpochybněna. Někteří z nich se kloní k názoru, že šlo o marketingový tah za účelem **zvýšení** návštěvnosti internetových stránek. O hoax se patrně jedná i v případě Momo Challenge. Odborníci znovu důrazně varují před panikou, kterou hoaxy vyvolávají.

1 bod

Která z následujících informací je ve výchozím textu čtenářům předkládána jako domněnka?

- A) informace, že firma Link Factory pořádala výstavu strašidel
- B) informace, že sochu Mother Bird vytvořila umělkyně Midori Hajašiová
- C) informace, že o kauzu Momo Challenge se zajímají média i veřejnost
- D) informace, že existují články popisující fungování hry Momo Challenge

Zdroj: Procvičování testů a úloh, 2019

Tomuto zadání rozuměla již většina rodičů, ale nebyli si jisti v odpovědi. Nutno říct, že i děti zadáním úkolů z českého jazyka rozuměly více a dovedli mnohem lépe učivo ze školy aplikovat, tedy výuka českého jazyka na školách více odpovídá systému CERMAT testů.

4 HODNOCENÍ TESTŮ

Hodnocení vybraných otevřených úloh jednotných přijímacích testů z českého jazyka a literatury jsou uvedeny v následujících tabulkách 5 a 6.

Tabulka 5: Hodnocení otevřených úloh z českého jazyka

Český jazyk a literatura – 1. řádný termín pro čtyřleté obory vzdělání a nástavby (kód testu: C9PAD19C0T01)		
Úloha	Správné řešení úlohy a vysvětlení hodnocení	Body
9	populacích, evoluci, teorii Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu. Příklad hodnocení: populacích, evoluci, podmínkám (1 slovo nenalezeno, 1 slovo neodpovídá zadání = 2 chyby) → 1 bod	max. 3 body 0 chyb 3 b. 1 chyba 2 b. 2 chyby 1 b. 3 a více chyb 0 b.
14	učiteli, neúčinné, ozdobili, samozřejmě Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu. Příklad hodnocení: učiteli, neúčinné, ozdobili, povinnen (1 slovo nenalezeno, 1 slovo neodpovídá zadání = 2 chyby) → 2 body	max. 4 body 0 chyb 4 b. 1 chyba 3 b. 2 chyby 2 b. 3 chyby 1 b. 4 a více chyb 0 b.

Zdroj: Jednotná přijímací zkouška 2020, 2020

Tabulka 6: Hodnocení otevřených úloh z českého jazyka a literatury

Český jazyk a literatura – 2. řádný termín pro čtyřleté obory vzdělání a nástavby (kód testu: C9PBD19C0T02)		
Úloha	Správné řešení úlohy a vysvětlení hodnocení	Body
9	kosmonauti, nouzový, pouště Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu. Příklad hodnocení: kosmonauti, nouzový, neudusím (1 slovo nenalezeno, 1 slovo neodpovídá zadání = 2 chyby) → 1 bod	max. 3 body 0 chyb 3 b. 1 chyba 2 b. 2 chyby 1 b. 3 a více chyb 0 b.

17	objevili, výkonné, temnějších, zašlých Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu. Příklad hodnocení: objevili, výkonné, temnějších, výjimečnou (1 slovo nenalezeno, 1 slovo neodpovídá zadání = 2 chyby) → 2 body	max. 4 body 0 chyb 4 b. 1 chyba 3 b. 2 chyby 2 b. 3 chyby 1 b. 4 a více chyb 0 b.
----	---	---

Zdroj: Jednotná přijímací zkouška 2020, 2020

5 VÝZKUM

Výzkum lze chápat, jako aktivní, systematické hledání odpovědí na otázky. Má svoji vlastní metodologii. V úvodu se uvádí hypotézy, které se výzkumem ověřují. Výsledkem je potvrzení nebo vyvrácení stanovené hypotézy. (Tahal, 2017)

Fáze výzkumu

Nejdůležitější a nejsložitější fází výzkumu je definování problému. Především si musíme ujasnit cíl, zaměření a očekávané výsledky. Zadavatel výzkumu může být interní i externí.

Další fází je sestavení plánu výzkumu. Plán výzkumu shromažďuje sekundární i primární informace.

Sběr dat probíhá pozorováním, experimentem, průzkumem či za použití dotazníku nebo technického zařízení. Dotazníkem se rozumí formulář k zjišťování přesných a úplných informací. Dobře sestavený dotazník má za úkol zjednodušovat proces dotazování.

Dále zjišťujeme potřebné statistické veličiny, které vyjadřují četnost výskytu, střední hodnoty, míry závislosti mezi proměnnými apod. Výběr vhodné metody závisí na cíli výzkumu a na způsobu získávání údajů. Zpracování dat probíhá za pomoci počítačů a programů k tomu určených.

Výsledkem výzkumu by měl být ucelený závěr a doporučení.

5.1 DĚLENÍ VÝZKUMU

Základní dělení výzkumu spočívá v systému výzkumu, zda je dělán „od stolu“ tzv. **Sekundární výzkum** nebo v terénu tzv. **Primární výzkum**.

1) **Sekundární výzkum** spočívá ve využití již sesbíraných a dohledatelných výsledků. Jako příklad můžeme uvést Český statistický úřad, povinné zveřejňování účetní závěrky atd. Výhodou jsou samozřejmě nízké náklady a rychle dostupné informace.

2) **Primární výzkum** naopak získává nová data. Dělíme jej na Kvalitativní výzkum nebo kvantitativní výzkum.

a) Kvalitativní výzkum

Zkoumá názory, hodnoty, postoje a hledá odpovědi na otázky „proč“. Například zjišťujeme osobní charakteristiky, životní styl, postoje a názory, motivy chování. Využívají se k němu zpravidla řízené rozhovory skupinové nebo individuální.

b) Kvantitativní výzkum

Naopak zjišťuje odpovědi na otázku „kolik?“. Zjišťují se například popisné údaje, demografické, statistické, množstevní atd.

Tabulka 7: Vybrané charakteristiky kvalitativního a kvantitativního výzkumu

Charakteristika	Kvantitativní výzkum	Kvalitativní výzkum
<i>Použité metody</i>	Analýza sekundárních materiálů a údajů Standardizovaný rozhovor Písemný dotazník Standardizovaný telefonický rozhovor aj.	Psychologická explorace Nepřímé projektivní postupy Hlubkové individuální rozhovory Skupinové rozhovory Expertní rozhovory aj.
<i>Způsob dotazování</i>	Přesně stanovené formulace dotazů i pořadí pokládaných otázek	Volně formulované otázky Počet otázek není omezen Otázky vedou k postižení motivačních struktur a vysvětlení podstatných souvislostí
<i>Tazatel</i>	Přípravený laik, který klade předem formulované otázky v určeném pořadí tak, aby měl	Psycholog nebo důkladně odborně připravený tazatel, který zná cíl výzkumu, přizpůsobuje se výzkumné

Charakteristika	Kvantitativní výzkum	Kvalitativní výzkum
	minimální vliv na průběh rozhovoru	situaci a klade dotazy podle jejího vývoje
<i>Kontakt</i>	Ústní, písemná, telefonická Při osobním kontaktu jde zhruba o střední intenzitu kontaktu, tzn. že tazatel svým vystupováním a chováním vzbuzuje v respondentovi ochotu odpovídat na otázky	Osobní a poměrně intenzivní Tazatel nejprve vytváří ovzduší důvěry, v průběhu rozhovoru citlivě reaguje na odpovědi a přizpůsobuje jim další otázky
<i>Velikost zkoumaného souboru</i>	Reprezentativní vzorek několika stovek nebo tisíc respondentů	Malý vzorek (několik desítek) respondentů
<i>Analýza dat</i>	Převládají statistické postupy	Vyhodnocování jednotlivých případů, aplikace metod kvalitativní analýzy, např. obsahové analýzy

Zdroj: Příbová, M. a kol. 1996, s.28-29

5.2 METODY VÝZKUMU

Dotazování

Smyslem dotazování je zadávání otázek respondentům. jejich formulace závisí na rozsahu zjišťovaných dat. Zpravidla se uskutečňuje pomocí dotazníků (neosobní) či záznamových archů. Zde je s respondentem osobně přítomný dotazovatel.

Pozorování

Pozorovaný subjekt se jej osobně neúčastní. Pozorovatel vyvozuje závěry. Význam má hlavně u dětí.

Experiment

Sbírá data na základě uměle vytvořené situace.

Tabulka 8: Srovnání technik dotazování

Hledisko	Písemné	Osobní	Telefonické	Elektronické
Výše nákladů	Nízké	Vysoká	Střední	Nejnižší
Náročnost na organizaci	Nízká	Vysoká	Roste v závislosti na počtu rozhovorů	Nízká
Míra návratnosti odpovědí	Nízká	Vysoká	Dosti vysoká	Nízká
Kontakt s respondentem	Žádný	Úzký	Nepříliš úzký	Žádný
Využití v kvantitativních výzkumech	Omezené	Vysoké	Dosti vysoké	Vysoké
Rychlost provedení	Střední	Střední	Vysoká	Vysoká

Zdroj: Příbová, M. a kol., 1996, s. 50

Kozel, R., Mynářová, L., Svobodová, H., 2011, s. 89

Techniky dotazování

Osobní dotazování – tazatel i respondent jsou v přímém kontaktu, telefonické – pouze hlasový kontakt, písemné, kde předložíme písemné otázky, dotazník či anketu a internetové, kdy nám dotazník přijde tzv. Online.

U ankety se respondenti vybírají nahodile, není provedena bližší segmentace. Kdežto u dotazníku nás zajímá specifická skupina respondentů.

Dotazník

Při sestavování dotazníku si musíme uspořádat a jasně stanovit, jaké informace potřebujeme k našemu výzkumu, jakou skupinu respondentů, jaký druh dotazování ve svém výzkumu použijeme, ujasnit si cíl naší práce. Dotazník musí respondenta motivovat k vyplnění, zejména být stručný, otázky musí být jasně formulované a nesmí jich být mnoho. Nesmí dojít k zahlcení respondenta množstvím a rozsahem otázek nebo vyžadovat dlouhé přemýšlení.

5.3 TYPOLOGIE OTÁZEK

Otázky otevřené – respondent sám vlastními slovy odpovídá na zadanou otázku. Nemá předem stanovené odpovědi. Tento typ otázek je velice náročný na zpracování a vyhodnocení.

Otázky uzavřené

Zde má respondent předem určené odpovědi, z kterých si vybírá jednu či více možností. Typy otázek mohou být vylučovací např. odpověď *muž x žena*, selektivní, kdy může respondent vybrat více odpovědí, které se vzájemně nevylučují. Dále můžeme otázky dělit na dichotomické, kde jsou pouze dvě varianty odpovědí, a to *ano x ne*, trichotomické, kde je dodána třetí varianta *nevím*, polytomické, kde je široká škála odpovědí.

Tento typ otázek je nenáročný na vlastní zpracování a vyhodnocení.

PRAKTICKÁ ČÁST

6 ODBORNÉ HODNOCENÍ PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ

6.1 Hodnocení ředitelů středních škol

Jednotné přijímací řízení na střední školy se ročně týká v průměru kolem 90 000 dětí. Je povinné v prvním kole přijímacího řízení do všech tříd maturitních oborů. Těchto dětí se nikdo ještě nezeptal, co si o přijímacím řízení myslí, jak dobře je připravila škola, jak přistupují k přípravě, do jaké míry jsou testy stresovány nebo zda by uvítaly jiný systém testování. O smyslu se dohadují odborníci, kteří již několik let statisticky vyhodnocují úspěšnost procentuálního zvládnutí testů z minulých let, z prvního kola, z druhého kola. Ředitelé, kteří původně se zavedením testů souhlasili, jsou nyní k testům spíše skeptičtí a raději by se vrátili k vlastnímu systému přijímacího řízení se zaměřením na odbornost školy. Škola si nakonec vybere ty neúspěšnější studenty stejně tak, jako u vlastního systému přijímacího řízení. Hodnocení z jednotných zkoušek musí na většině středních škol tvořit alespoň 60 procent z celkového hodnocení. Na sportovních gymnáziích je to 40 procent. O minimální hranici získaných bodů nutných pro přijetí rozhodují ředitelé škol. Tento dualistický systém školu neúměrně administrativně zatěžuje. Úspěšnost v matematice se pohybuje kolem 32 %. Což není nadprůměrný výsledek a ke všemu většina odborných škol vyučuje matematiku jen do třetího ročníku včetně. A skládají testy stejně náročné jako žáci hlásící se na gymnázia.

Ředitelé odborných škol sice tvrdí, že zkoušky z matematiky a českého jazyka jsou důležité, ale ne v takovém rozsahu a struktuře, jako jsou CERMAT testy. Například u učitele v mateřských školkách, ošetřovatelů, zdravotních sester jsou důležitější jiné dovednosti. U učitelek hudební sluch, estetické cítění, vztah k dětem, empatie, stejně jako u ošetřovatelů nebo zdravotních sester.

Tabulka 9: Úspěšnost přijímacích řízení

Rok a typ školy	Český jazyk - 1. termín	Český jazyk - 2. termín	Matematika - 1. termín	Matematika - 2. termín
2017 - 8letá gymnázia	58,0	53,0	55,3	53,6
2017 - 6letá gymnázia	63,9	54,1	50,4	46,1
2017 - 4leté obory SŠ	62,2	56,3	44,3	49,0
2018 - 8letá gymnázia	52,2	56,7	43,2	38,4
2018 - 6letá gymnázia	58,4	63,3	47,4	46,3
2018 - 4leté obory SŠ	62,9	62,3	36,2	34,3

Zdroj: Přijímací zkoušky na střední školy? První kolo bývá nejméně úspěšné, 2019

V tabulce 9 je vidět výrazný rozdíl v úspěšnosti přijímacího řízení zejména v matematice mezi dětmi hlásící se na gymnázia a na čtyřleté obory s maturitou. Takže pokud je v kompetenci ředitele školy si úroveň pro přijetí nastavit, ztrácí tato jednotná zkouška v podstatě smysl.

6.2 SOCIÁLNÍ A MÍSTNÍ ROZDÍLY

I samotní ředitelé si všimli, že jednotné přijímací řízení zvyšuje sociální nerovnost. ZŠ není povinná děti na přijímací zkoušky připravit tak, jako to bylo v letech před zavedením jednotných přijímacích testů, kdy základem byla úroveň nabitých znalostí na ZŠ. Bohužel CERMAT testy jsou sestaveny na úplně jiných dovednostech, než je úroveň nabitých znalostí. Protože je nezbytné zvládnutí dovednosti zvládnout test, většina rodičů musí dětem zaplatit doučování ve formě naučení se zvládnutí testů, pochopení jejich logiky. Místo, aby základní školy zařídily třeba jako nepovinné doučování tento předmět, zdůvodňují tuto skutečnost tím, že úlohou základní školy není žáka na přijímací testy připravit. Proto vzniklo několik společností, které za úplatu tuto dovednost s žáky trénují a učí ji. A zde jsme u jádra problému. Za úplatu. Tyto kurzy stojí v průměru 8.000,-Kč, což pro mnoho rodin je opravdu vysoká částka. Můžeme samozřejmě mluvit o tom, že vzdělání je přece důležité a rodiče mohou na přípravě ke přijímacímu řízení na střední

školu nějakým způsobem participovat. Ano, ale při této argumentaci je nutné také uvést, že přístup k těmto možnostem mají jen žáci žijící ve větších městech. I otázka dopravy je jiná v Praze a krajských městech, než ve vesnicích a menších okresních městech. Rešerší na internetu jsem zjistila, že kurzy zaměřené na procvičování CERMAT testů jsou v okresních městech organizovány jen výjimečně. Většinou jsou v okresních městech gymnázia, která nabízejí vlastní přípravný kurz, který je zaměřen na doučování znalostí učiva v předmětech matematika a český jazyk, a ne na procvičování dovednosti řešení CERMAT testů. Rodiče, kteří nevyužijí žádného doučování se snaží alespoň sami děti doučovat, ale také se nezaměřují na procvičování CERMAT testů.

Moje práce je právě zaměřena na rodiče, jejichž děti již jednotným přijímacím řízením prošly. Vzhledem k rozsahu práce nebylo možno využít kvalitativní výzkum a pokládat otázky, které by se týkaly náročnosti několikaměsíční přípravy na přijímací řízení a ekonomický i sociální dopad na jejich rodiny.

7 VLASTNÍ VÝZKUM

7.1 STANOVENÍ HYPOTÉZ

Ve své práci chci potvrdit nebo vyvrátit tvrzení, že:

- Bez absolvování kurzu není dítě úspěšné u jednotného přijímacího řízení na výběrovou střední školu
- Rodiče nejsou schopni sami dítě připravit na „CERMAT testy“
- Absolvováním kurzu se dítě postupně zlepšuje a je úspěšné u přijímacího řízení
- Kurz je finančně náročný a nedostupný v méně obydlených lokalitách

7.2 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Ve své práci se zaměřuji pouze na aspekt úspěšnosti u přijímacího řízení po absolvování specializovaného kurzu. Výzkum je zejména zaměřen na úspěšnost dětí u přijímacího řízení na střední školy, které tento kurz absolvovaly. Podmínkou bylo, že neabsolvovali žádné doučování během přípravy na přijímací řízení, abych mohla zhodnotit, zda absolvováním kurzu se děti zlepšily v dovednosti test úspěšně splnit, aniž by zvýšily míru svých znalostí.

Také mě zajímala možnost přípravy s rodiči. Zda rodiče byli schopni sami dítě na přijímací řízení připravit, zda sami otázkám rozuměli nebo je dokázali vyřešit. Další šetření je zaměřeno na oblast, zda absolvování kurzu bylo důležité pro všechny rodiče nebo jen rodiče žáků, kteří se hlásili na výběrové školy. Při odpovědi, že dítě neabsolvovalo kurz bylo nutno zjistit, z jakého důvodu. Stejně důležité bylo zjistit, z jakého důvodu a proč dítě kurz absolvovalo.

Pro svůj výzkum jsem zvolila kvantitativní výzkum s uzavřenými i otevřenými otázkami v online formuláři. Oslovila jsem rodiče ze základních škol, kteří již zkušenost s jednotným přijímacím řízením mají a jejich děti studují či nestudují na středních školách s maturitou. Pro svoje potřeby jsem rozdělila respondenty do čtyř skupin. Každá skupina podle odpovědi na základní otázku dostala další formulář s jinými dotazy. Rozdělení bylo na děti, které kurz buď absolvovaly nebo ne a na děti, které se hlásili na výběrové školy a gymnázia a na ostatní školy. Zajímalo mě také, jak výrazný vliv měl kurz na úspěšnost přijímacího řízení na výběrové školy. Termín výběrové školy pro potřeby této práce znamenají školy, které mají kritéria přijetí na stejné úrovni jako gymnázia, kde poptávka po studiu výrazně převyšuje volná místa na těchto školách. Otázky jsou koncipované tak, abychom dostali odpovědi na otázky:

1. Absolvovalo Vaše dítě přípravný kurz?
2. Dosahovalo Vaše dítě výrazně lepších výsledků v průběhu testování?
3. Dostalo se Vaše dítě na první požadovanou střední školu po absolvování kurzu?
4. Myslíte si, že by Vaše dítě uspělo při přijímacím řízení bez absolvování kurzu?
5. Považujete cenu kurzu za finančně adekvátní?
6. Splnil kurz Vaše očekávání?
7. Rozuměli jste zadáním úloh z matematiky?
8. Rozuměli jste zadáním úloh z českého jazyka?
9. Otázky jste jako rodiče vyřešili?

10. Myslíte, že tato forma testů je vhodná pro přijímací řízení na střední odborné školy s maturitou?
11. Myslíte si, že tato forma testů je vhodná pro přijímací řízení na gymnázia?
12. Proč Vaše dítě nedocházelo na kurz?
13. Hlásilo se Vaše dítě na školu, kde jste předpokládali, že vystačí se znalostmi a prospěchem ze ZŠ?
14. Dítě absolvovalo kurz z důvodu?
15. Procvičovali jste s dětmi otázky z CERMAT testů?

7.3 VYHODNOCENÍ A ZPRACOVÁNÍ DAT Z VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ

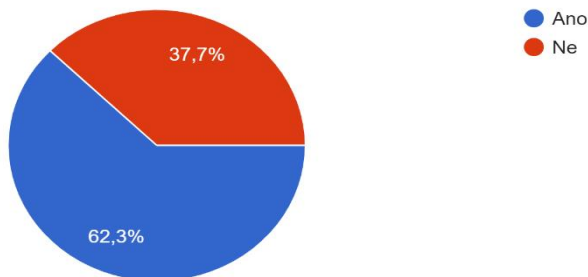
Pro zodpovězení výše položených otázek jsem vypracovala dotazník s uzavřenými otázkami v Google forms a odkaz zveřejnila na vlastní facebookové stránce a zároveň obeslala rodiče, které znám z dob mého působení v radě rodičů nejmenované základní školy v Praze 12 a vím, že jejich dítě procesem jednotného přijímacího řízení prošlo.

Na dotazník odpovědělo celkem 53 respondentů, někteří ale odpověděli pouze na některé položené otázky. Dotazník je uveden v příloze A – Dotazník.

Graf 1: Absolvovalo Vaše dítě přípravný kurz?

Absolvovalo Vaše dítě přípravný kurz?

53 odpovědí

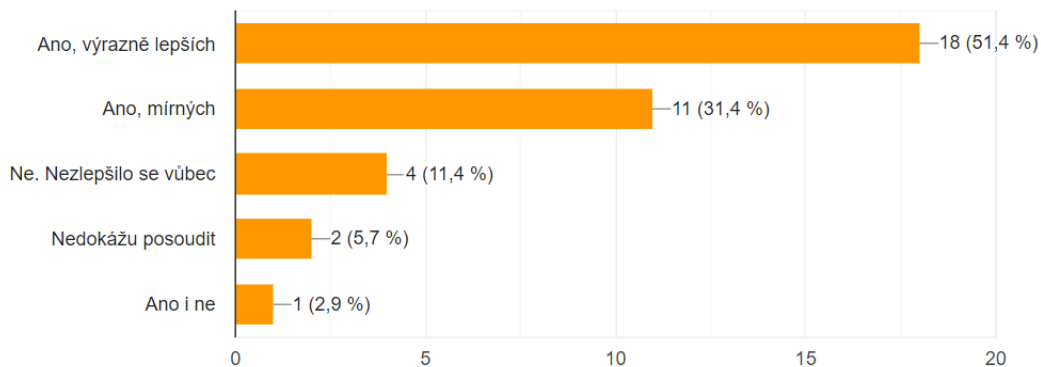

Na otázku, zda dítě absolvovalo kurz, odpovědělo 62,3 % respondentů že ANO. Z toho vyplývá, že nadpoloviční většina rodičů považovala kurz za nutný k úspěšnému přijetí dítěte na střední školu.

Graf 2: Dosahovalo Vaše dítě lepších výsledků v průběhu testování?

Dosahovalo Vaše dítě lepších výsledků v průběhu testování?

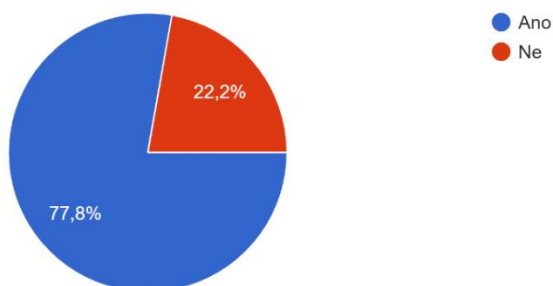
35 odpovědí

U otázky, zda dítě dosahovalo lepších výsledků – dohromady 83 % rodičů uvedlo, že výrazných nebo mírných. Z toho plyne, že absolvování kurzu se opravdu zvedne DOVEDNOST test úspěšně vyplnit.

Graf 3: Dostalo se Vaše dítě na první požadovanou střední školu po absolvování kurzu?

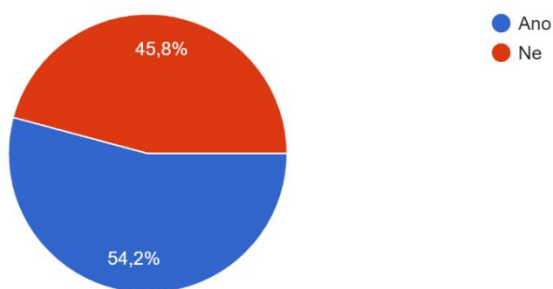
Dostalo se Vaše dítě na první požadovanou střední školu po absolvování kurzu?
36 odpovědí

Na otázku, zda se dítě dostalo na požadovanou střední školu, odpovědělo téměř 78 % respondentů, že ANO. Společnosti provozující kurzy na svých internetových stránkách uvádí úspěšnost okolo 90 % (Naše výsledky – To dáš!, 2020). To je v dobré shodě s výsledkem dotazníkového šetření.

Graf 4: Myslíte si, že by Vaše dítě uspělo při přijímacím řízení bez absolvování kurzu?

Myslíte si, že by Vaše dítě uspělo při přijímacím řízení bez absolvování kurzu?
48 odpovědí

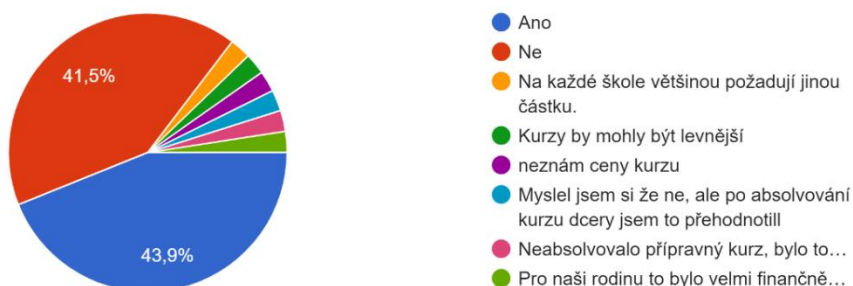

Na otázku, zda si respondenti myslí, že by jejich dítě uspělo při přijímacím řízení bez absolvování kurzu, odpovědělo 54 % respondentů, že ANO. Bohužel tato skutečnost se nedá testem nijak potvrdit ani vyvrátit, a odpovědi jsou pouze předpokládané.

Graf 5: Považujete cenu kurzu za finančně adekvátní?

Považujete cenu kurzu za finančně adekvátní?

41 odpovědí

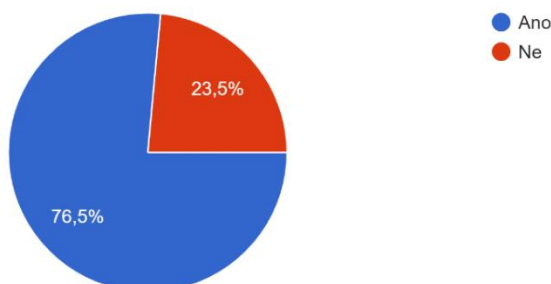

Na otázku, zda považují respondenti cenu kurzu adekvátní odpovědělo téměř 44 % že ANO a 12 % rodičů přehodnotilo svůj názor po úspěšném přijetí dítěte na požadovanou střední školu.

Graf 6: Splnil kurz Vaše očekávání?

Splnil kurz Vaše očekávání?

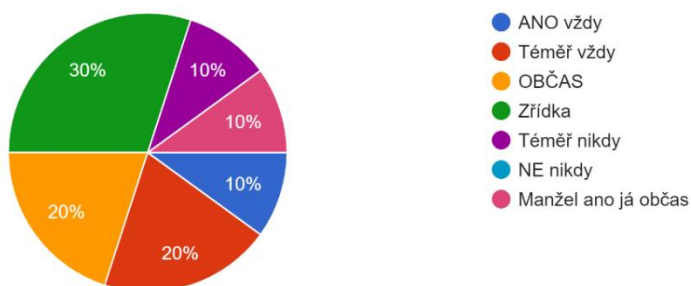
34 odpovědí

Kurz splnil očekávání většiny rodičů, 77 %, z čehož můžeme usuzovat, že kvalita kurzů odpovídá očekávání rodičů. Procentuální podíl zhruba odpovídá úspěšnosti dětí u přijímacího řízení a zlepšení jejich dovedností.

Graf 7: Rozuměli jste zadáním úloh z matematiky?

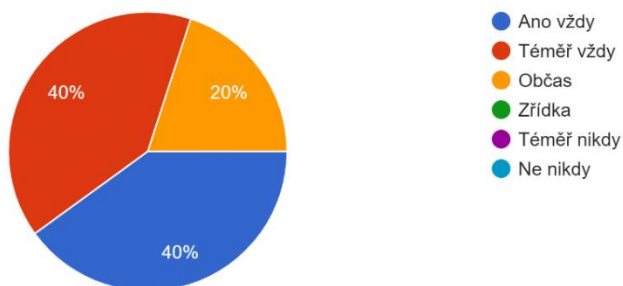
Rozuměli jste zadáním úloh z matematiky?
10 odpovědí

Pouze 30 % rodičů zadání úloh matematiky porozumělo.

Graf 8: Rozuměli jste zadáním úloh z českého jazyka?

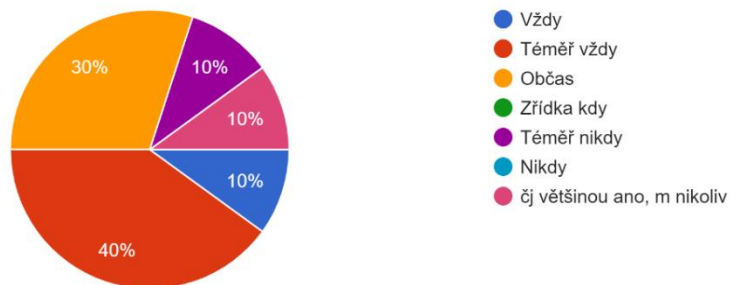
Rozuměli jste zadáním úloh z českého jazyka?
10 odpovědí

Většina rodičů – 80 % zadáním příkladů z českého jazyka rozumí. Z grafu 9 ale vyplývá, že pouze 50 % rodičů by dokázalo správně i odpovědět.

Graf 9: Otázky jste jako rodiče vyřešili?

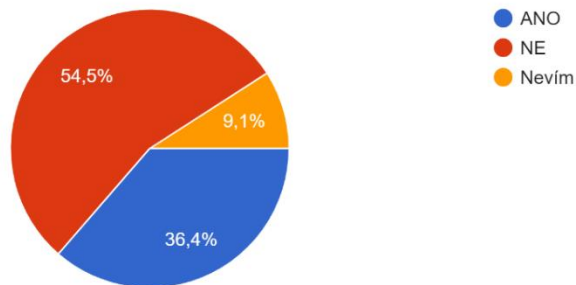
Otázky jste jako rodiče vyřešili?
10 odpovědí

50 % rodičů tvrdí, že na otázky dokázali vždy nebo téměř vždy odpovědět.

Graf 10: Myslíte si, že tato forma testů je vhodná pro přijímací řízení na střední odborné školy s maturitou?

Myslíte si, že tato forma testů je vhodná pro přijímací řízení na střední odborné školy s maturitou?
11 odpovědí

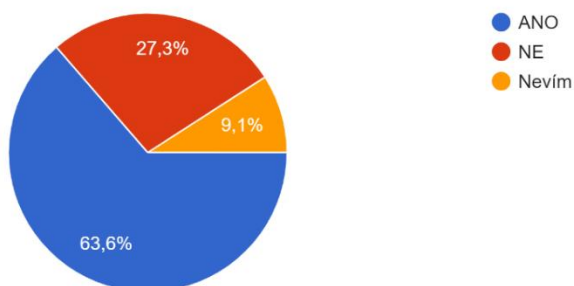

Nadpoloviční skupina rodičů si myslí, že tato forma přijímacího řízení není vhodná pro přijímací řízení na střední odbornou školu s maturitou.

Graf 11: Myslíte si, že tato forma testů je vhodná pro přijímací řízení na gymnázia?

Myslíte si, že tato forma testů je vhodná pro přijímací řízení na gymnázia?

11 odpovědí

Obtížnost testů se jeví rodičům vhodná pro přijímací řízení na gymnázia.

Graf 12: Proč Vaše dítě nedocházelo na kurz?

Proč Vaše dítě nedocházelo na kurz

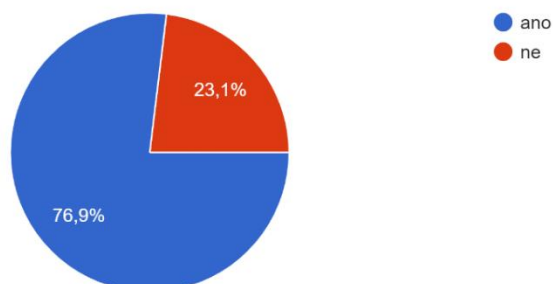
13 odpovědí

Pouze pro 15 % rodičů byl kurz finančně nákladný a proto nezapsali děti do kurzu. Pro zbývající počet bylo absolvování kurzu dítětem zbytečné vzhledem k volným místům ve školách, na které se děti hlásily.

Graf 13: Hlásilo se Vaše dítě na školu, kde jste předpokládali, že vystačí se znalostmi a prospěchem ze ZŠ?

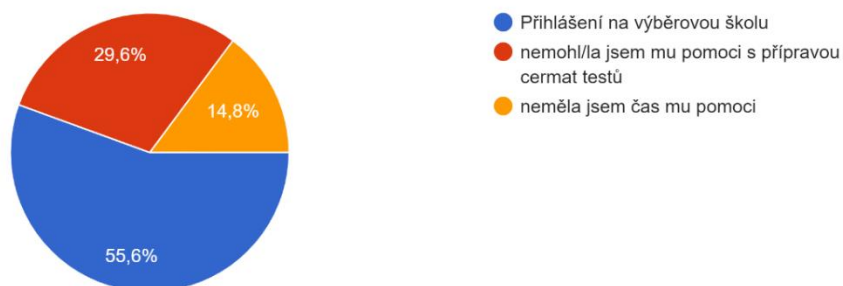
Hlásilo se Vaše dítě na školu, kde jste předpokládali, že vystačí se znalostmi a prospěchem ze ZŠ?
13 odpovědí

Pouze čtvrtina rodičů se domnívala, že jejich dítě by nevystačilo z přijímacího řízení se znalostmi a dovednostmi ze základní školy.

Graf 14: Dítě absolvovalo kurz z důvodu?

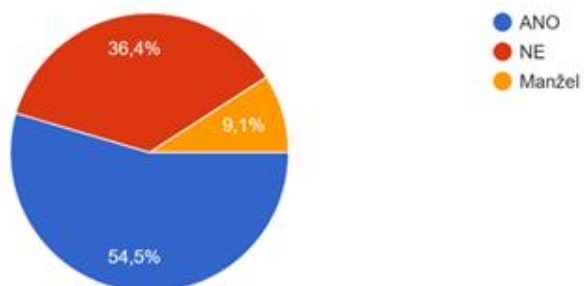
Dítě absolvovalo kurz z důvodu:
27 odpovědí

Téměř polovina rodičů s přípravou dítěti nebyla schopná pomoci a nebo neměla čas a i z důvodu, že přihlásili dítě na výběrovou školu či gymnázium, dítě na kurz přihlásili.

Graf 15: Procvičovali jste s dětmi otázky z CERMAT testů?

Procvičovali jste s dětmi otázky z CERMAT testů?
11 odpovědí

Přes 60 % rodičů s dětmi doma CERMAT testy trénovali.

8 ZÁVĚR

Svou práci jsem zaměřila na jednotné přijímací řízení na střední školy s maturitou, které bylo zavedeno v ČR v roce 2017. Do té doby si střední školy sestavovaly své vlastní testy a hodnocení uchazečů o studium a velkou procentuální část z výsledků tvořil prospěch z konce osmé třídy a pololetí deváté třídy základní školy. Většinou si děti vystačily se znalostmi získanými na základní škole. Můžeme říct, že se testovala úroveň znalostí. Pouze na gymnáziích se vždy vyžadovala vyšší úroveň znalostí, než poskytovala základní škola.

CERMAT testy jsou však koncipovány úplně jinak. Jejich logika vychází z tzv. Scio testů, které byly koncipovány pro uchazeče na vysoké školy a testovaly tzv. studijní předpoklady. Netestují úroveň znalostí, ale testuje se schopnost analytického myšlení. **Analytické myšlení** je proces uvažování, v němž se jeden úsudek odvozuje z druhého, a konečným výsledkem jsou správné závěry. Toto logické **myšlení** probírá informace, vybírá z nich to závažné, prokazuje a prověřuje souvztažnosti. Tuto vlastnost můžeme očekávat od dospělého člověka, který se uchází o studium na vysoké škole. Nejsm si jistá, zda tuto schopnost můžeme očekávat od absolventa základní školy. Ani doučování tento problém neřeší tak, jak to bylo v minulosti.

Výzkumem jsem došla k závěru, že tuto dovednost (absolvovat úspěšně CERMAT testy) lze „**natrénovat**“ z toho plyne, že tento systém myšlení se dá tréninkem osvojit. Většina dětí, která absolvovala kurz se zlepšila výrazně, nebo mírně. Jen opravdu malá část se nezlepšila vůbec, neboť tyto děti tuto dovednost již měly nebo ji nemohly vzhledem k svým intelektuálním schopnostem zvýšit.

Pro většinu rodičů je čas přípravy dětí na přijímací řízení opravdu náročné. Ne každý rodič dokáže své dítě na CERMAT testy připravit a to ani přesto, že jsou dostupné na internetu. Ani rodiče jasně nerozumí zadání a zejména v matematice sami nejsou schopni úlohu vyřešit.

Rodiče, kteří dítě na CERMAT testy nepřihlásili tvrdí, že věděli, že na vybranou školu, kam se jejich dítě hlásí, není tak vysoký počet uchazečů, aby jejich dítě nebylo úspěšné. Což se výzkumem potvrdilo. Nutno je dodat, že se jen malá část z těchto dětí

hlásila na výběrovou střední školu. Druhá část rodičů uvedla, že kurz byl nad jejich finanční možnosti. Nemůžeme zhodnotit, zda by kurz byl finančně nákladný i pro rodiny žijící mimo Prahu, kde jsou platy v průměru o 20% nižší.

Vzhledem k omezenosti výzkumu na Prahu, nebyla možnost odpovědět na otázku, zda dítě vůbec mohlo kurz navštěvovat a potvrdit nebo vyvrátit hypotézu, že v méně obydlených oblastech byly děti omezené v přístupu kurzu. Můžeme vycházet pouze z internetových informací o místní působnosti společností, které kurz nabízejí pouze ve větších městech. (Kde nás najdete? Kompletní kontakty – To Dáš!, 2020). Z informací plyne, že ve většině malých měst vzhledem k nízké poptávce žádná společnost kurz nenabízí, výjimečně v okresních městech zejména tam, kde je gymnázium nebo menší počet středních škol. Nízká poptávka je daná tím, že na většinu středních škol se dostanou všichni přihlášení uchazeči. Nízká dostupnost k těmto kurzům byla v současné době vyřešena rozšířením nabídky kurzů o jejich online verze.

Ve své práci jsem nechtěla kritizovat CERMAT testy jako takové, ale neschopnost a neochotu základních škol na tyto testy žáky připravit a jejich argumentaci, že není povinnost základní školy dítě na přijímací řízení připravit. Ano. Samozřejmě na přípravě by se měl podílet i žák a jeho rodiče. Jenže tato možnost je limitována dostupností kurzů a také jejich cenou. Sám žák nemůže tuto situaci vyřešit svým studiem a je plně závislý na rodičích. Z výzkumu plyne, že pokud dítě není nadstandardně nadané, je schopno se na výběrovou školu dostat pouze po absolvování kurzu a to zejména v hlavním městě, kde je převis poptávky studentů nad nabídkou volných míst ke studiu.

Z uvedeného výzkumu také plyne, že většina rodičů dětí hlásících se na výběrovou školu, děti na kurz přihlásila. Přisuzuji to i historické zkušenosti, že děti, které se hlásily na gymnázia vždy musely mít větší znalosti i dovednosti než děti hlásící se na běžnou střední školu. Vždy u nich byla nutná příprava a doučování. U uchazeče o studium na vysoké škole můžeme předpokládat, že se jedná o dospělého člověka, který sám může rozhodnout, zda a v jakém rozsahu se bude věnovat přípravě k přijímacímu řízení na vysokou školu, není nijak závislý na rodičích, kdežto mladiství žák končící základní školu je plně závislý se svou přípravou na svých rodičích.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

TAHAL, Radek. *Marketingový výzkum: postupy, metody, trendy*. Praha: Grada Publishing, 2017. *Expert (Grada)*. ISBN 978-80-271-0206-8.

Testy ... z matematiky: pro žáky 9. tříd ZŠ. Brno: Didaktis, [2016]-. *Testy (Didaktis)*. ISBN 978-80-7358-305-7.

Testy ... z českého jazyka: pro žáky 9. tříd ZŠ. Brno: Didaktis, [2016]-. *Testy (Didaktis)*. ISBN 978-80-7358-303-3.

PUNCH, Keith. *Základy kvantitativního šetření*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-381-9.

PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. Šesté, aktualizované a doplněné vydání. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1228-7.

ŠAFRÁNKOVÁ, Dagmar. *Pedagogika*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. *Pedagogika (Grada)*. ISBN 978-80-247-5511-3.

VOKÁČ, Petr. *Školský zákon: zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*. 6., přepracované vydání. Třinec: Resk, spol. s r.o., 2016. ISBN 978-80-87675-13-7.

PŘIBOVÁ, Marie. *Marketingový výzkum v praxi*. Praha: Grada, 1996. ISBN 80-7169-299-9.

NELEŠOVSKÁ, Alena. *Pedagogická komunikace v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-0738-1.

ŘEZANKOVÁ, Hana. *Analýza dat z dotazníkových šetření*. (Čtvrté přepracované vydání). Praha: Professional Publishing, 2017. ISBN 978-80-906594-8-3.

Zákon č. 561/2004 Sb., Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů 10.11., částka 190*. ISSN 1211-1244.

Seznam použitých internetových zdrojů

Scio [online]. www.scio.cz, s.r.o.: ©2019. Dostupné z: <https://www.scio.cz>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. MŠMT: ©2013-2020. Dostupné z: <https://www.msmt.cz>

Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání [online]. CERMAT: ©2019. Dostupné z: <https://www.cermat.cz>

Jednotná přijímací zkouška. *Jednotná přijímací zkouška* [online]. Copyright © 2019 Všechna práva vyhrazena [cit. 28.11.2020]. Dostupné z: <https://prijimacky.cermat.cz/>

Základní škola Rosice [online]. Copyright © [cit. 28.11.2020]. Dostupné z: <https://www.zsrosice.cz/file.php?nid=11652&oid=7118137>

Právní normy. *Jednotná přijímací zkouška* [online]. Dostupné z: https://prijimacky.cermat.cz/files/files/dokumenty/Pravni-predpisy/vyhlaska_353_2016_od_7_5_2020.pdf

Podle ředitelů škol jsou jednotné přijímačky administrativně náročné - Novinky.cz. *Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu* [online]. Copyright © 2003 [cit. 28.11.2020]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/veda-skoly/clanek/podle-reditelu-skol-jsou-jednotne-prijimacky-administrativne-narocne-11047>

Procvičování testů a úloh. *Procvičování testů a úloh* [online]. Dostupné z: <https://procvicprijimacky.cermat.cz/>

Jednotná přijímací zkouška 2020 | Jednotná přijímací zkouška. *Jednotná přijímací zkouška* [online]. Copyright © 2019 Všechna práva vyhrazena [cit. 28.11.2020]. Dostupné z: <https://prijimacky.cermat.cz/menu/archiv/jednotna-prijimaci-zkouska-archiv-2020>

SEZNAM ZKRATEK

RVP – rámcový vzdělávací program určený MŠMT

ŠVP – školní vzdělávací program sestavený každou školou dle RVP

ZŠ – základní škola

SŠ – střední škola

JPŘ – jednotné přijímací řízení

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

CERMAT – centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání

Vymezení pojmů

Výběrová střední škola – škola, která má převis poptávky po studiu nad nabídkou volných míst, školy zejména v krajských městech – např. gymnázia, specializované střední školy (např. ekonomická, chemická, veterinární, pedagogická...).

CERMAT testy – speciálně sestavené testy k jednotné přijímací zkoušce společnosti CERMAT

Kurz – specializované vzdělávací kurzy zaměřené na přípravu dětí k jednotnému přijímacímu řízení formou simulací a vysvětlení postupu řešení CERMAT testů např. Kurz „To dáš“ „přijímačky nanečisto“

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Zadání 2. příkladu z matematiky	19
Obrázek 2: Zadání příkladu z českého jazyka	20

Seznam tabulek

Tabulka 1: Obsahová náplň učiva předmětu Matematiky pro 8. ročník	8
Tabulka 2: Obsahová náplň učiva předmětu Český jazyk pro 8. ročník	10
Tabulka 3: Obsahová náplň učiva předmětu Matematiky pro 9. ročník	12
Tabulka 4: Obsahová náplň učiva předmětu Český jazyk pro 9. ročník	14
Tabulka 5: Hodnocení otevřených úloh z českého jazyka	21
Tabulka 6: Hodnocení otevřených úloh z českého jazyka a literatury	21
Tabulka 7: Vybrané charakteristiky kvalitativního a kvantitativního výzkumu	23
Tabulka 8: Srovnání technik dotazování	25
Tabulka 9: Úspěšnost přijímacích řízení	28

Seznam grafů

Graf 1: Absolvovalo Vaše dítě přípravný kurz?	32
Graf 2: Dosahovalo Vaše dítě lepších výsledků v průběhu testování?	32
Graf 3: Dostalo se Vaše dítě na první požadovanou střední školu po absolvování kurzu?	33

Graf 4: Myslíte si, že by Vaše dítě uspělo při přijímacím řízení bez absolvování kurzu?	33
Graf 5: Považujete cenu kurzu za finančně adekvátní?	34
Graf 6: Splnil kurz Vaše očekávání?	34
Graf 7: Rozuměli jste zadáním úloh z matematiky?	35
Graf 8: Rozuměli jste zadáním úloh z českého jazyka?	35
Graf 9: Otázky jste jako rodiče vyřešili?	36
Graf 10: Myslíte si, že tato forma testů je vhodná pro přijímací řízení na střední odborné školy s maturitou?	36
Graf 11: Myslíte si, že tato forma testů je vhodná pro přijímací řízení na gymnázia?	37
Graf 12: Proč Vaše dítě nedocházelo na kurz?	37
Graf 13: Hlásilo se Vaše dítě na školu, kde jste předpokládali, že vystačí se znalostmi a prospěchem ze ZŠ?	38
Graf 14: Dítě absolvovalo kurz z důvodu?	38
Graf 15: Procvičovali jste s dětmi otázky z CERMAT testů?	39

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Dotazník	I
Příloha B – Vzorový test z českého jazyka a literatury	II
Příloha C – vzorový test z matematiky	III

Příloha A – Dotazník

Výzkum v oblasti úspěšnosti studentů u přijmacího řízení na střední školu po absolvování přípravného kurzu

Odpovězte na otázky

1. Absolvovalo Vaše dítě přípravný kurz?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

2. Dosahovalo Vaše dítě lepších výsledků v průběhu testování?

Označte jen jednu elipsu.

Ano, výrazně lepších

Ano, mírných

Ne. Nezlepšilo se vůbec

Nedokážu posoudit

Jiné: _____

3. Dostalo se Vaše dítě na první požadovanou střední školu po absolvování kurzu?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

4. Myslíte si, že by Vaše dítě uspělo při přijímacím řízení bez absolvování kurzu?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

5. Považujete cenu kurzu za finančně adekvátní?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

Jiné: _____

6. Splnil kurz Vaše očekávání?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

7. Rozuměli jste zadáním úloh z matematiky?

Označte jen jednu elipsu.

ANO vždy

Téměř vždy

OBČAS

Zřídka

Téměř nikdy

NE nikdy

Jiné: _____

8. Rozuměli jste zadáním úloh z českého jazyka?

Označte jen jednu elipsu.

- Ano vždy
- Téměř vždy
- Občas
- Zřídka
- Téměř nikdy
- Ne nikdy
- Jiné: _____

9. Otázky jste jako rodiče vyřešili?

Označte jen jednu elipsu.

- Vždy
- Téměř vždy
- Občas
- Zřídka kdy
- Téměř nikdy
- Nikdy
- Jiné: _____

10. Myslíte si, že tato forma testů je vhodná pro přijímací řízení na střední odborné školy s maturitou?

Označte jen jednu elipsu.

- ANO
- NE
- Nevím

11. Myslíte si, že tato forma testů je vhodná pro přijímací řízení na gymnázia?

Označte jen jednu elipsu.

- ANO
- NE
- Nevím

12. Proč Vaše dítě nedocházelo na kurz?

Označte jen jednu elipsu.

- finančně nákladné
- nebylo potřeba vzhledem k požadovaným minimálním požadavkům k přijetí na vybranou školu
- na vybrané škole bylo dostatek volných míst
- Jiné: _____

13. Hlásilo se Vaše dítě na školu, kde jste předpokládali, že vystačí se znalostmi a prospěchem ze ZŠ?

Označte jen jednu elipsu.

- ano
- ne

14. Dítě absolvovalo kurz z důvodu?

Označte jen jednu elipsu.

- Přihlášení na výběrovou školu
- nemohl/a jsem mu pomoci s přípravou cermat testů
- neměla jsem čas mu pomoci
- Jiné: _____

15. Procvičovali jste s dětmi otázky z CERMAT testů?

Označte jen jednu elipsu.

ANO

NE

Jiné: _____

Obsah není vytvořen ani schválen Googlem.

Google Formuláře

Příloha B – Vzorový test z českého jazyka a literatury

DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 30

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Jméno a příjmení

1 Základní informace k zadání zkoušky

- **Časový limit** pro řešení didaktického testu **je uveden na záznamovém archu.**
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku **se neodělují záporné body.**
- **Odpovědi píšete do záznamového archu.**
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- **Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.**

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

- Odpovědi zaznamenávejte **modře nebo černě** píšící propisovací tužkou, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně.**
- **Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.**

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- U všech úloh/podúloh **je právě jedna odpověď správná.**
- Odpověď na úlohu/podúlohu zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

A B C D
4

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pečlivě zabarvete původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

A B C D
4

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědí a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi **píšete čitelně** do vyznačených bílých polí.

16

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědí rozlišujte **velká a malá písmena.**
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď запиšte do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.
- Za chybu se považuje nesprávná (tj. i nadbytečná) nebo chybějící dílčí odpověď. Maximální dosažitelné bodové hodnocení za úlohu se sníží o započítané chyby.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

1 Která z následujících vět obsahuje pravopisnou chybu?

- A) Neznámí muži se zuřivě vrčícími psy zmizeli v potměšilé uličce.
- B) Z otevřeného okna zchátralého domu po setmění vylétli netopýři.
- C) U rozkvetlých květů jsme spatřili kolibříky s krásně zbarvenými křídly.
- D) Dřevěný plot kolem starobylé vily se několik měsíců nebezpečně vyklal.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 2–6

TEXT 1

Frodův žalozpěv o Gandalfovi

Když v Kraji večer šedý byl,
slýchal jsem v kopci jeho krok;
před svítáním se vytratil
na dlouhou cestu beze slov.

Od jižních hor v Severní říši,
z divočiny na mořský břeh,
skrz tajný vchod i dračí skrýš
on krácel a byl přítel všech.

Ať s ním byl trpaslík, člověk, či hobit,
anebo elf, který neumírá,
Gandalf, ten se všemi dovedl mluvit
jazykem, jenž srdce otevírá.

Hojící dlaň, smrtící meč,
hlava, již sklání sudby tíž,
hlas trubky, která volá v seč,
poutník, jenž znaven hledá skrýš.

Jako pán moudrosti na trůnu sedal,
rychle se hněval a rychle se smál;
odřený klobouk a brada šedá,
o hůl se trnitou opíral.

V Khazad-dûm on sám odrazil
hrůzu i děs a žár i stín,
o kámen hůl svou přerazil
a z mostu spadl do hlubin.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

TEXT 2

Inverze – změna pořadí slov oproti neutrálnímu, tzn. běžnému, slovosledu, např. *Jak se ti líbí ten vzácný dar?* (neutrální slovosled) × *Dar ten vzácný jak líbí se ti?* (inverze).

(CZVV)

1 bod

2 O které z následujících možností se píše v TEXTU 1?

- A) o Gandalfově umění komunikovat
- B) o tom, že Gandalf daroval elfovi nesmrtelnost
- C) o tom, že Gandalf odhalil v Kraji tajnou dračí skrýš
- D) o Gandalfově zbabělém útěku před hrůzami v Khazad-dûm

1 bod

3 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se nejvýrazněji uplatňuje kontrast?

- A) hojící dlaň, smrtící meč
- B) slýchal jsem v kopci jeho krok
- C) poutník, jenž znaven hledá skrýš
- D) jako pán moudrosti na trůnu sedal

max. 2 body

4 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

	A	N
4.1 Text je próza.	☐	☐
4.2 Jde o ukázkou literatury umělecké.	☐	☐
4.3 Každý sudý verš se rýmuje s bezprostředně následujícím veršem.	☐	☐
4.4 V podtrženém úseku textu mají všechny verše stejný počet slabik.	☐	☐

max. 2 body

5

5.1 Napište spisovné přídavné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného tříslabičné, je příbuzné se slovem PŘÍTEL a skloňuje se podle vzoru MLADÝ.

5.2 Napište spisovné podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného tříslabičné, je příbuzné se slovem BŘEH a skloňuje se podle vzoru STAVENÍ.

(Slova *přítel* a *břeh* pocházejí z TEXTU 1, správná odpověď se v TEXTU 1 nevyskytuje.)

1 bod

6 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se jednoznačně vyskytuje inverze?

Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.

- A) o hůl se trnitou opíral
- B) z divočiny na mořský břeh
- C) na dlouhou cestu beze slov
- D) skrz tajný vchod i dračí skrýš

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 7

Jakmile *končil projev majitelky psího útulku, všichni přítomní byli dlouho úplně *ticha a *těží potlačovali dojetí.

(CZVV)

1 bod

7 Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit s/z tak, aby text byl pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou s/z uvedena v odpovídajícím pořadí?

- A) s – s – z
- B) s – z – s
- C) z – z – s
- D) z – s – z

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–13

(1) Souostroví Galapágy tvoří 19 hlavních ostrovů, ten nejmenší z nich má rozlohu 1,04 km². Galapágy jsou výjimečné v mnoha směrech. Jsou třeba jediným místem, kde se na severní polokouli Země vyskytují tučňáci ve volné přírodě. Není divu, že souostroví inspirovalo také Charlese Darwina.

Tento slavný biolog se roku 1831 nalodil na loď Beagle jako člen přírodovědecké výpravy, jejímž cílem bylo studium živočichů. Během expedice nabyl přesvědčení, že živočišné druhy se v průběhu času mění. Na různých ostrovech vykopal mnoho kosterních pozůstatků a tyto **nálezy** jeho závěr potvrzovaly. Klíčový byl ale pro Darwina pětítýdenní pobyt na Galapágách. Zprvu ho zde zaujaly ohromné galapážské želvy, kterých na ostrovech žily statisíce. Zjistil, že rozdíly mezi želvami mají **souvislost** s odlišnými podmínkami danými prostředím, v němž želvy žijí. Ty, které se musí natahovat za potravou do výšky, mají delší krk než želvy ukusující trávu u země.

(2) Zásadní poznatky geniální vědec získal díky studiu pěnkav. Všiml si rozdílů v jednotlivých populacích těchto ptáků, které žily na různých galapážských ostrovech. Vypozoroval, že tvar a velikost jejich zobáku jsou přizpůsobeny **dostupným** zdrojům potravy. Některé pěnkavy pomocí svého **drobného** zobáku snáze zkoumaly květy, jiné pěnkavy měly silný zahnutý zobák jako papoušek a drtily jím oříšky. Na každém ostrově se u pěnkav vyvinuly znaky nejlépe zajišťující přežití druhu.

Po návratu z výpravy Darwinovi trvalo více než dvacet let, než plně pochopil, že právě pobyt na Galapágách je klíčem k porozumění evoluci. Svou evoluční teorii představil v roce 1859. V díle *O vzniku druhů přírodním výběrem* vysvětlil, že organismy se postupně přizpůsobují měnícím se podmínkám prostředí a že přežijí jen ty, které se na změny nejlépe adaptují. Jeho myšlenky posunuly vědecké poznání o značný krok vpřed.

(kol. autorů, *Planeta tajuplných světů*; www.novinky.cz, upraveno)

max. 2 body

8 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

	A	N
8.1 Celková rozloha hlavních ostrovů, které tvoří souostroví Galapágy, je větší než 19 km ² .	☐	☐
8.2 V době Darwinova pobytu na Galapágách žilo na tomto souostroví celkem sto tisíc galapážských želv.	☐	☐
8.3 V průběhu Darwinovy návštěvy Galapág se díky evoluci u pěnkav vyvinuly nejméně dva různé typy zobáků.	☐	☐
8.4 Z přírodovědecké výpravy plující na lodi Beagle se Darwin vrátil domů 20 let před vydáním knihy <i>O vzniku druhů přírodním výběrem</i> , tedy v roce 1839.	☐	☐

max. 3 body

9 Vypište z druhé části výchozího textu tři podstatná jména, která se skloňují podle vzoru růže.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

1 bod

10 Které z následujících tvrzení o slovech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

- A) Slovo *nález* je v textu užito ve významu *konstatování, odborný posudek*.
- B) Slovo *souvislost* je v textu užito ve významu *spojitost, vzájemný vztah*.
- C) Slovo *dostupný* je v textu užito ve významu *srozumitelný, pochopitelný*.
- D) Slovo *drobný* je v textu užito ve významu *bezvýznamný, malicherný*.

1 bod

11 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

- A) Výchozí text popírá informaci, že na severní polokouli Země existuje jediné místo, kde se ve volné přírodě vyskytují tučňáci, a tím místem jsou Galapágy.
- B) Z výchozího textu vyplývá, že na severní polokouli Země existuje jediné místo, kde se ve volné přírodě vyskytují tučňáci, a tím místem nejsou Galapágy.
- C) Výchozí text popírá informaci, že na severní polokouli Země neexistuje kromě souostroví Galapágy žádné jiné místo, kde se ve volné přírodě vyskytují tučňáci.
- D) Z výchozího textu vyplývá, že na severní polokouli Země neexistuje kromě souostroví Galapágy žádné jiné místo, kde se ve volné přírodě vyskytují tučňáci.

1 bod

12 Který z následujících úseků výchozího textu neobsahuje podmět rozvítející?

- A) jiné pěnkavy měly silný zahnutý zobák jako papoušek
- B) jeho myšlenky posunuly vědecké poznání o značný krok vpřed
- C) že organismy se postupně přizpůsobují měnícím se podmínkám prostředí
- D) na každém ostrově se u pěnkav vyvinuly znaky nejlépe zajišťující přežití druhu

1 bod

13 Které z následujících tvrzení o slovech podtržených ve výchozím textu je pravdivé?

- A) Slovo *během* je v textu podstatným jménem.
- B) Slovo *přesvědčení* je v textu přídavným jménem.
- C) Slovo *mezi* je v textu předložkou.
- D) Slovo *ukusující* je v textu slovesem.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 14

Právě nám oznámili, že se o víkendu vypravíme na exkurzi. Cože? Strávit i sobotu s učitely, s nimiž se vídáme téměř denně? To vskutku v nikom příliš veselí nevyvolá. Protesty však byly neúčinné. Každý je prý povinen se akce zúčastnit.

Sraz byl na náměstí. Všichni přišli včas, nikdo se nezapozdil. Zamířili jsme k cíli. V místní čokoládovně nás čekal nabitý program. Nejdříve jsme sami vyráběli pralinky. Do formiček jsme nalili čokoládu a chvíli počkali, než ztuhne. Pralinky jsme naplnili vybranými náplněmi a také jsme je ozdobili. Ti zručnější opatřili své křehké výtvořky třpytivými obaly. Během výroby jsme samozřejmě stále něco ochutnávali. Abychom pořád nemlsali, zhlédli jsme dokument o pěstování a zpracovávání kakaových bobů. Akce, na niž se zprvu nikdo netěšil, se nakonec všem líbila.

(CZVV)

max. 4 body

14 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu. Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou.

max. 4 body

15 Přiřadte k jednotlivým tvrzením (15.1–15.4) odpovídající větu (A–F).

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 15.1 Ve větě je pouze jedno zájmeno. _____
- 15.2 Ve větě jsou celkem dvě zájmena. _____
- 15.3 Ve větě jsou celkem tři zájmena. _____
- 15.4 Ve větě jsou celkem čtyři zájmena. _____
- A) S veselými lidmi jsem vždy našel společnou řeč.
- B) Ten jeho utrápený výraz nikdo z nás neměl rád.
- C) Poslední týdnů už o ničem podobném nemluvila.
- D) Žádný národ nesmí zapomenout na svou minulost.
- E) Na tuto její chybu všichni spolužáci brzy zapomněli.
- F) Z jediného gesta byl sousedův záměr rázem odhalen.

16 Seřadte jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost.

- A) Kolega Lněný mi řekl, že pro tyhle případy je dobré mít svého taxikáře, a doporučil mi pana Otrubu. Jedno šílené ráno jsem panu Otrubovi zatelefonoval. Když jsem vyšel z domu, taxík už na mě čekal.
- B) Z domova to mám na autobus pěšky dvacet minut. Jenže když se ráno rozhoduju mezi čtvrthodinou spánku a pitomým autobusem, autobus to projede a já pak rychle sháním taxi.
- C) Tím mě dostal. Správnou koncovku středního rodu v množném čísle už dneska neuslyšíte ani v televizi.
- D) „Hezký obrázky to má,“ souhlasím. Ten člověk mluvil dokonale spisovně. „Vy budete asi z Moravy,“ řeknu, protože jinak si to vysvětlit nedovedu. „Z Karlína, pane Hošku,“ odpoví mi pátým pádem, který je už na vymření. „Onehdy jsem vezl dvě děvčata a ta si také myslila, že jsem z Moravy.“
- E) Řidič četl nějakou knihu. Jakmile mě uviděl, řekl: „Přeji dobrý den, jmenuji se Vlastimil Otruba.“ „Co to čtete?“ zeptal jsem se, když se rozjel. „Jednu Jiráskovu novelu,“ řekl a podal mi knihu. „Je to velmi pěkné vydání s ilustracemi Adolfa Kašpara.“

(Z. Svěrák, *O slušném taxikáři*, upraveno)

- 16.1 _____
- 16.2 _____
- 16.3 _____
- 16.4 _____
- 16.5 _____

max. 2 body

17 Na každé vynechané místo (***) v českých ustálených slovních spojeních doplňte příslušné slovo.**

- 17.1 Při reorganizaci firmy o práci přišlo i několik velmi schopných lidí. Inu, když se kácí les, lítají *****.
- 17.2 Řekl jsem otci, ať omezí jízdu autem, protože tím znečišťuje životní prostředí. On však stále jezdí autem i do obchodu, který máme sto metrů od domu. Přesvědčuji ho dál, ale je to jako ***** na stěnu házet.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 18–23

TEXT 1

Jednoho rána se Řehořík Švábík proměnil v brouka. Maminka se s novou situací rychle vyrovnala, ale pan Švábík dal najevo, že ho jeho mladší syn opět zklamal. Řehořík se proto rozhodl tatínkovi dokázat své nekonečné broučí schopnosti. Zaletí na radnici města Opitzova a získá pro něj vysněné povolení otevřít si obchod.

V Opitzově vládá starosta Majer s bandou pěti zlotřilých radních. Všichni vědomě porušovali zákony. **Doktor Smund každého, kdo protestoval proti rozhodnutí městské rady, zavřel na psychiatrii. Buřiče zatýkal Donald Corleone, šéf policie a majitel jediné místní televizní stanice.** Ačkoli televizní zprávy MAJER TV1 ukazovaly Opitzov jako spořádané město bez zločinců, ve skutečnosti zde zločinnost jen kvetla. Řediteli školy Kurkovi se platilo za dobré známky a další radní Josef Ká měl na svědomí zoufalý stav městské kanalizace. Franz Samsa, pátý radní a zároveň městský hygienik, nechal klidně v restauraci promenovat i šváby, pokud mu její majitel podstrčil správný obnos peněz.

Řehořík kroužil kolem radnice. Vtom uviděl objemný balík nadepsaný Starosta Majer. Kusadly prokousal do balíku díрку a vlezl dovnitř. Záhy se ocitl v kanceláři starosty.

„Pánové,“ říkal zrovna městské radě Siggie Smund, „vyvinul jsem úplně nový přípravek, pod jehož vlivem lidé udělají všechno, co se jim vsugeruje. Přimícháme Sugesteron do mléka. Zítra před volbami se pančované mléko dodá na zápraží všem občanům. Pan Corleone zajistí, aby v ranním vysílání každých pár minut probleskl na zlomek vteřiny subliminální vzkaz: *Jestli je ti osmnáct a víc, je starosta Majer ve volbách tvůj princ.* Kdybychom neomezili věk, PŘIŠLY BY i děti. Ty ale podle zákona volit nesmějí a víte dobře, jak nám všem na dodržování zákonů záleží.“

Řehořík už slyšel dost. Povolení počká. Tohle je daleko naléhavější.

(V. Tumanov, Brouk Řehořík, upraveno)

TEXT 2

Ironie – posměšné užití slov vyjadřující opak toho, co se míní.

(Slovník spisovné češtiny)

max. 2 body

18 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

	A	N
18.1 Pan Švábík měl minimálně dvě děti.	☐	☐
18.2 Televizní zprávy, které se vysílaly v MAJER TV1, předkládaly nepravdivý obraz města Opitzov.	☐	☐
18.3 Alespoň jeden majitel restaurace ve městě Opitzov bral úplatky od Franze Samsy.	☐	☐
18.4 Donald Corleone má zařídit, aby televize v den voleb vysílala jen několikaminutové pořady zakončené subliminálním vzkazem.	☐	☐

1 bod

19 Které z následujících tvrzení o úseku tučně vyznačeném v TEXTU 1 je pravdivé?

- A) Vyskytuje se zde souvětí, které se skládá ze dvou vět, a věta jednoduchá.
- B) Vyskytuje se zde souvětí, které se skládá ze tří vět, a věta jednoduchá.
- C) Vyskytují se zde dvě souvětí, z nichž každé se skládá ze dvou vět.
- D) Vyskytují se zde dvě souvětí, pouze první z nich se skládá ze tří vět.

1 bod

20 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se nejvýrazněji uplatňuje ironie?

Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2. Úseky posuzujte v kontextu TEXTU 1.

- A) vyvinul jsem úplně nový přípravek
- B) lidé udělají všechno, co se jim vsugeruje
- C) před volbami se pančované mléko dodá na zápraží
- D) víte dobře, jak nám všem na dodržování zákonů záleží

1 bod

21 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se vyskytuje pouze jedno slovo obsahující předponu?

- A) získá pro něj vysněné povolení otevřít si
- B) Řehořík se proto rozhodl tatínkovi dokázat
- C) maminka se s novou situací rychle vyrovnala
- D) uviděl objemný balík nadepsaný Starosta Majer

1 bod

22 Které z následujících tvrzení o slovech podtržených v TEXTU 1 je pravdivé?

Podtržená slova posuzujte v kontextu TEXTU 1.

- A) Ze všech těchto slov jsou citově zabarvená pouze obě slovesa.
- B) Ze všech těchto slov je citově zabarvené pouze sloveso *prokousal*.
- C) Ze všech těchto slov jsou citově zabarvená pouze obě podstatná jména.
- D) Ze všech těchto slov je citově zabarvené pouze podstatné jméno *banda*.

max. 2 body

23 U slovesného tvaru PŘIŠLY BY, který je v TEXTU 1 zapsán velkými písmeny, určete způsob, slovesný rod a vid.

Odpověď запиšte celými slovy, nepoužívejte zkratky. Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

max. 2 body

24 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno pravopisně správně (A), nebo ne (N).

	A	N
24.1 Elektrické kabely poničila silná vichřice, která se minulou neděli nečekaně přehnala nad naším územím.	☐	☐
24.2 Luxusní motocykly cizích značek parkovaly na náměstí, kde se při této příležitosti sešly davy zvědavců.	☐	☐
24.3 Hovězí maso s dušenou mrkví si pravidelně obědnávám v místní hospůdce, kterou vlastní zpěvák z naší kapely.	☐	☐
24.4 Rodinné firmy i podnikatelé uvítaly novou vyhlášku, která usnadňuje obchodování s evropskými zeměmi.	☐	☐

25 Přiřadte k jednotlivým definicím (25.1–25.3) literární žánr (A–E), který dané definici nejlépe odpovídá.

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 25.1 Je to velmi krátký text zakončený pointou, která má působit na posluchače komicky. _____
- 25.2 Je to lyrickoepická, často ponurá a smutná báseň, jejíž děj obvykle spěje k tragickému závěru. _____
- 25.3 Je to rozsáhlý, zpravidla neveršovaný epický žánr, který má obvykle hlavní dějovou linii a dějové odbočky a který zobrazuje vývoj postav v delším časovém úseku. _____

(L. Lederbuchová; M. Stehlíková, Čítanka pro základní školy 6, 8, upraveno)

- A) epos
 B) román
 C) balada
 D) tragédie
 E) anekdota

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 26–30

Rozlišit hoaxy, tedy poplašné zprávy, od zpráv pravdivých je **často** velmi obtížné. V současnosti budí pozornost médií i veřejnosti kauza Momo Challenge.

Na začátku všeho byla hrůzostrašná socha Mother Bird, která je pravděpodobně dílem umělkyně Midori Hajašiové. Socha (později známá jako Momo) byla světu představena na výstavě strašidel organizované firmou Link Factory. V srpnu 2016 byl na jedné sociální síti poprvé zveřejněn obrázek Momo, o dva roky později se začaly **rychle** šířit zprávy o hře Momo Challenge. Kromě varování před touto rizikovou výzvou články obsahovaly i popis, jak hra funguje. Hráči jsou údajně kontaktováni z profilu Momo a vyzváni, aby plnili nebezpečné úkoly. Když odmítnou, jsou vydírání např. tím, že Momo ublíží jejich **blízkým**. Hrozby prý doprovázejí fotografie tak děsivé, že citlivějšího jedince vystraší.

Tato hra rozhodně není první rizikovou výzvou zaplňující titulní stránky novin. V roce 2017 média informovala o hře Modrá velryba, založené na podobných principech jako Momo Challenge. Řadou odborníků však byla samotná existence hry Modrá velryba zpochybněna. Někteří z nich se kloní k názoru, že šlo o marketingový tah za účelem zvýšení návštěvnosti internetových stránek. O hoax se patrně jedná i v případě Momo Challenge. Odborníci znovu důrazně varují před panikou, kterou hoaxy vyvolávají.

(www.idnes.cz; echo24.cz, upraveno)

26 Vypište z následujících vět základní skladební dvojice.

- 26.1 Tato hra rozhodně není první rizikovou výzvou zaplňující titulní stránky novin.
- 26.2 Řadou odborníků však byla samotná existence hry Modrá velryba zpochybněna.

1 bod

27 Která z následujících informací je ve výchozím textu čtenářům předkládána jako domněnka?

- A) informace, že firma Link Factory pořádala výstavu strašidel
- B) informace, že sochu Mother Bird vytvořila umělkyně Midori Hajašiová
- C) informace, že o kauzu Momo Challenge se zajímají média i veřejnost
- D) informace, že existují články popisující fungování hry Momo Challenge

1 bod

28 Které z následujících tvrzení není pravdivé?

- A) Z výchozího textu vyplývá, ve kterém roce se začaly šířit zprávy o hře Momo Challenge.
- B) Ve výchozím textu je uvedeno, ve kterém roce média informovala o hře podobné Momo Challenge.
- C) Ve výchozím textu je uvedeno, ve kterém roce byl na jedné sociální síti poprvé zveřejněn obrázek Momo.
- D) Z výchozího textu vyplývá, ve kterém roce začali odborníci varovat před sochou Momo, vyvolávající paniku.

1 bod

29 Které z následujících tvrzení o větách podtržených ve výchozím textu je pravdivé?

- A) První věta je vedlejší věta předmětná a druhá věta je vedlejší věta přívlastková.
- B) První věta je vedlejší věta příslovečná měrová a druhá věta je vedlejší věta přívlastková.
- C) První věta je vedlejší věta předmětná a druhá věta je vedlejší věta příslovečná způsobová.
- D) První věta je vedlejší věta příslovečná měrová a druhá věta je vedlejší věta příslovečná způsobová.

1 bod

30 Kterou z následujících dvojic slov nelze v kontextu výchozího textu považovat za antonyma?

(První slovo z dvojice vždy pochází z výchozího textu a je v něm vyznačeno tučně.)

- A) často – zřídka
- B) rychle – pomalu
- C) blízký – daleký
- D) zvýšení – snížení

Příloha C – Vzorový test z matematiky

DIDAKTICKÝ TEST

Jméno a příjmení

Počet úloh: 16

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: pouze psací a rýsovací potřeby

1 Základní informace k zadání zkoušky

- **Časový limit** pro řešení didaktického testu je **uveden na záznamovém archu**.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení či za nesprávné řešení úlohy **se neudělují záporné body**.
- **Odpovědi píšete do záznamového archu**.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- Didaktický test obsahuje **otevřené a uzavřené úlohy**. Uzavřené úlohy obsahují nabídku odpovědí. U každé takové úlohy nebo podúlohy je **právě jedna odpověď správná**.

2 Pravidla správného zápisu do záznamového archu

- Řešení úloh zapisujte do záznamového archu **modře nebo černě** písíci propisovací tužkou, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**.
- Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.
- V konstrukčních úlohách rýsujte tužkou a následně vše obtáhněte propisovací tužkou.

2.1 Pokyny k otevřeným úlohám

- Řešení úloh **píšte čitelně** do vyznačených bílých polí záznamového archu.

- Pokud budete chtít provést opravu, původní zápis přeškrtněte a nový uveďte do stejného pole.
- Je-li požadován celý postup řešení, uveďte jej do záznamového archu. Pokud uvedete pouze výsledek, nebudou vám přiděleny žádné body.
- Zápisy uvedené mimo vyznačená bílá pole záznamového archu nebudou hodnoceny.

2.2 Pokyny k uzavřeným úlohám

- Odpověď, kterou považujete za správnou, zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pečlivě zabarvete původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

- Jakýkoliv jiný způsob záznamu odpovědi (např. dva křížky u jedné otázky) bude považován za nesprávnou odpověď.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

V úlohách 1, 2, 4.1, 4.2, 6, 7, 8 a 16 přepište do **záznamového archu** pouze **výsledky**.

1 bod

1 Vypočtete tři pětiny z dvojnásobku čísla 15.

max. 2 body

2 Doplněte do rámečku takové číslo, aby platila rovnost:

2.1

$$11 \text{ hodin } 17 \text{ minut} - 9 \text{ hodin } 45 \text{ minut} = \boxed{} \text{ minut}$$

2.2

$$28 \text{ m}^2 - \boxed{} \text{ dm}^2 = 2\,300 \text{ dm}^2 + 2\,300 \text{ cm}^2$$

V záznamovém archu uveďte **čísla doplněná do rámečků**.

Doporučení: Úlohy 3, 4.3 a 5 řešte přímo **v záznamovém archu**.

max. 4 body

3 Vypočtete a výsledek zapište zlomkem v základním tvaru.

3.1

$$(6 - 4) \cdot \frac{11}{8} + \frac{9}{14} \cdot \frac{7}{6} =$$

3.2

$$\frac{\frac{2 \cdot 3}{6} - \frac{4}{2 \cdot 3}}{\frac{2 + 3}{6}} =$$

V záznamovém archu uveďte v obou částech úlohy celý **postup řešení**.

max. 4 body

4 Zjednodušte (výsledný výraz nesmí obsahovat závorky):

4.1

$$(3a - 2) \cdot (-2a) =$$

4.2

$$(3x - 4)^2 =$$

4.3

$$(2 + n) \cdot (3n - 3) + (3n - n) \cdot 2 - n \cdot (3 - 5) =$$

V záznamovém archu uveďte pouze v podúloze 4.3 celý **postup řešení**.

max. 4 body

5 Řešte rovnici:

5.1

$$0,6x - \frac{1}{2} = 1,4x + 1,5$$

5.2

$$\frac{3 - 2y}{3} = \frac{1 - 2y}{4} + \frac{y + 3}{6}$$

V záznamovém archu uveďte v obou částech úlohy celý **postup řešení** (zkoušku nezapisujte).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 6

Všichni chlapci atletického oddílu se seřadili do zástupu podle velikosti. Před Petrem stála jedna osmina celkového počtu chlapců. Hned za Petrem stál jeho bratr Radek a za Radkem ještě pět šestin celkového počtu chlapců.

(CZVV)

max. 4 body

6 Neznámý celkový počet chlapců atletického oddílu označte x .

6.1 V závislosti na veličině x **vyjádřete** počet chlapců, kteří stáli před Petrem.

6.2 V závislosti na veličině x **vyjádřete** počet chlapců, kteří stáli za Petrem.

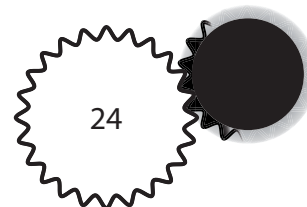
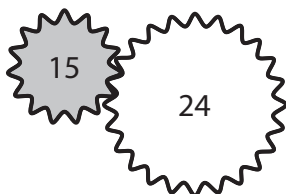
6.3 **Vypočtete** celkový počet chlapců atletického oddílu.

VÝCHOZÍ TEXT A OBRÁZEK K ÚLOZE 7

Na obrázku jsou sestaveny dvě různé dvojice ozubených koleček.

Šedé kolečko má 15 zubů a obě bílá kolečka 24 zubů.

Černé kolečko, které má méně zubů než bílé, se za každých 5 sekund otočí třikrát.

(CZVV)

max. 4 body

7

7.1 Pro první dvojici koleček **určete**, kolikrát se musí otočit šedé kolečko, než se poprvé obě kolečka vrátí do výchozí polohy.

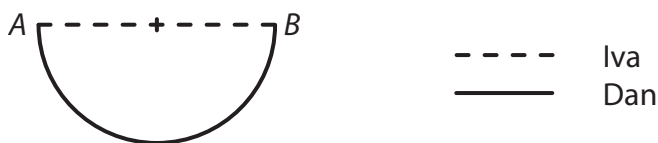
7.2 **Určete**, kolikrát se černé kolečko otočí za 5 minut.

7.3 Ve druhé dvojici koleček se obě kolečka vrátí do výchozí polohy poprvé po dvou otáčkách bílého kolečka.

Vypočtete, kolik zubů má černé kolečko.

VÝCHOZÍ TEXT A OBRÁZEK K ÚLOZE 8

Z místa A do místa B šla Iva přímou cestou dlouhou 2 km. Dan šel z místa A do místa B vycházkovou trasou, která má tvar půlkružnice.

(CZV)

max. 2 body

8

- 8.1 **Vypočtěte**, kolikrát delší byla cesta Dana než cesta Ivy.
(Výsledek zaokrouhlete na setiny.)
- 8.2 **Vypočtěte**, o kolik kilometrů více ušel Dan než Iva.
(Výsledek zaokrouhlete na setiny km.)

Doporučení pro úlohy 9 a 10: Rýsujte přímo **do záznamového archu**.

VÝCHOZÍ TEXT A OBRÁZEK K ÚLOZE 9

V rovině leží přímka KL .

(CZV)

max. 2 body

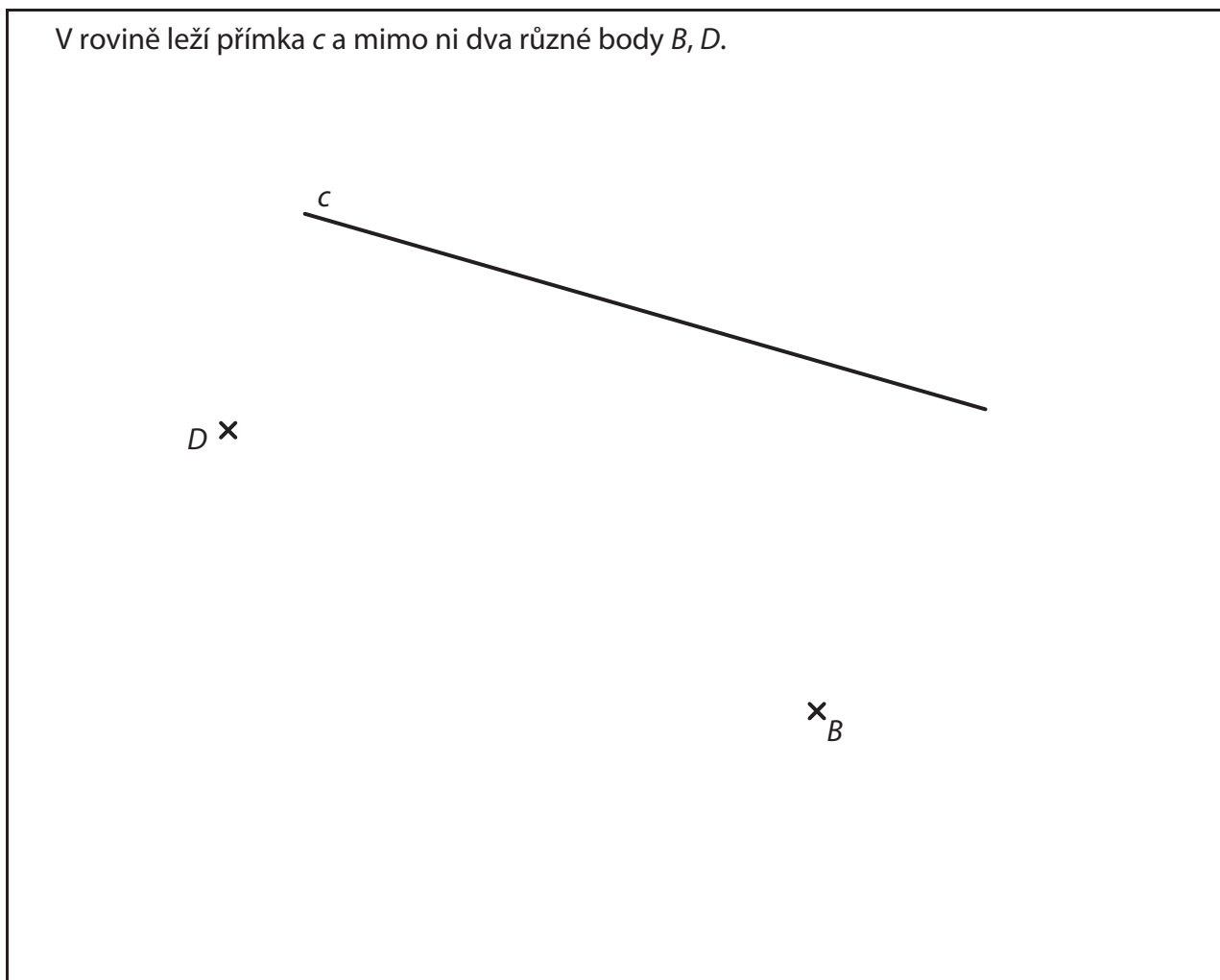
- 9 Body K, L jsou vrcholy trojúhelníku KLM . Velikost úhlu LKM je 30° .
Vzdálenost bodu L od bodu K je stejná jako vzdálenost bodu L od bodu M .

Sestrojte jeden trojúhelník KLM .

V záznamovém archu obtáhněte celou konstrukci **propisovací tužkou** (čáry i písmena).

VÝCHOZÍ TEXT A OBRÁZEK K ÚLOZE 10

V rovině leží přímka c a mimo ni dva různé body B, D .

(CZV)

max. 3 body

10 Body B, D jsou vrcholy obdélníku $ABCD$. Vrchol C obdélníku $ABCD$ leží na přímce c .

10.1 **Sestrojte a označte** písmenem chybějící vrchol C obdélníku $ABCD$.

10.2 **Sestrojte a označte** písmenem chybějící vrchol A obdélníku $ABCD$ a obdélník **narýsujte**.

Najděte všechna řešení.

V záznamovém archu obtáhněte celou konstrukci **propisovací tužkou** (čáry i písmena).

VÝCHOZÍ TEXT A TABULKA K ÚLOZE 11

Škola má dvě deváté třídy (9. A a 9. B).

V 9. A je třikrát více chlapců než dívek a celkem je v této třídě 24 žáků.

Počet všech žáků 9. B je o třetinu větší než počet všech žáků 9. A.

V 9. B je poměr počtu dívek a počtu chlapců (v uvedeném pořadí) 3 : 5.

	Dívky	Chlapci	Celkem
9. A			24
9. B			
Celkem			

(CZV)

max. 4 body

11 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení (11.1–11.3), zda je pravdivé (A), či nikoli (N).

11.1 V 9. A je poměr počtu dívek a počtu chlapců (v uvedeném pořadí) 1 : 2.

A	N
☐	☐

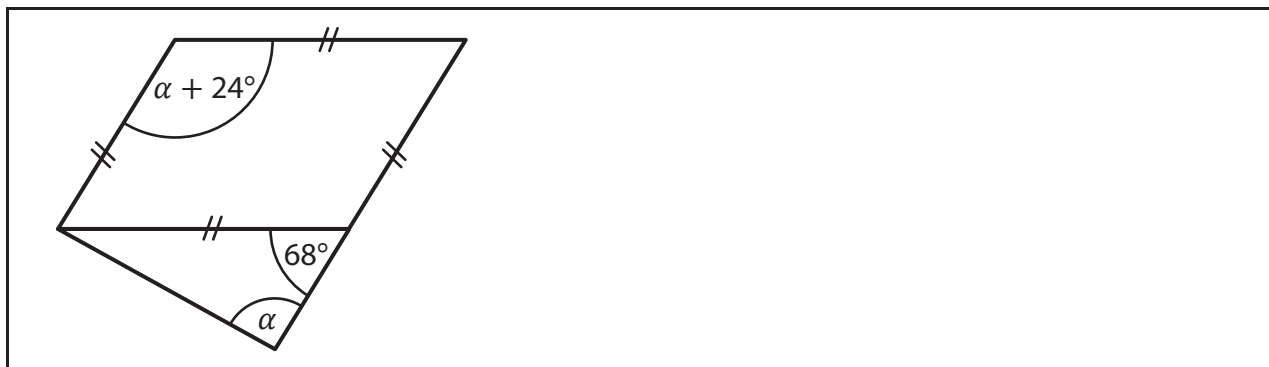
11.2 Celkový počet dívek z obou 9. tříd je stejný jako počet chlapců v 9. A.

☐	☐
--------------------------	--------------------------

11.3 V 9. B je počet dívek o 8 menší než počet chlapců.

☐	☐
--------------------------	--------------------------

VÝCHOZÍ OBRÁZEK K ÚLOZE 12

(CZV)

2 body

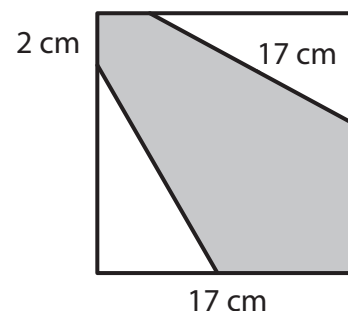
12 Jaká je velikost úhlu α ?

Velikosti úhlů neměřte, ale vypočtete.

- A) 88°
- B) 90°
- C) 92°
- D) 94°
- E) jiná velikost

VÝCHOZÍ TEXT A OBRÁZEK K ÚLOZE 13

Čtverec se stranou délky 17 cm je rozdělen na šedý šestiúhelník a dva shodné bílé trojúhelníky. Nejdelší strana bílého trojúhelníku má délku 17 cm. Nejkratší strana šedého šestiúhelníku měří 2 cm.

(CZV)

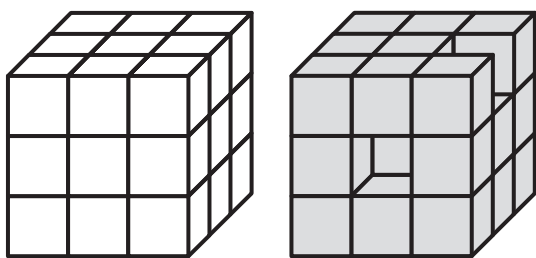
2 body

13 Jaký je obsah šedého šestiúhelníku?

- A) 127 cm^2
- B) 144 cm^2
- C) 169 cm^2
- D) 177 cm^2
- E) jiný obsah

VÝCHOZÍ TEXT A OBRÁZEK K ÚLOZE 14

Krychle byla slepena z 27 malých bílých krychliček o hraně délky 2 cm. Dvě malé krychličky jsme odstranili, a vzniklo tak nové těleso. Všechny dostupné plochy nového tělesa jsme obarvili na šedo (i zespodu).

(CZV)

2 body

14 Jaký je celkový obsah šedých ploch nového tělesa?

- A) menší než 236 cm^2
- B) 236 cm^2
- C) 240 cm^2
- D) 244 cm^2
- E) větší než 244 cm^2

max. 6 bodů

15 Přiřadte ke každé úloze (15.1–15.3) odpovídající výsledek (A–F).

15.1 Cena jedné židle se snížila o 25 % na 1 800 korun.

Kolik korun stála jedna židle před snížením ceny?

15.2 Výrobek po zdražení o 20 % stojí 2 700 korun.

Kolik korun stál výrobek před zdražením?

15.3 Jana na lyžařské brýle přispěla 40 %, chybějících 900 korun za lyžařské brýle doplatil strýc.

Cena za lyžařské brýle tvořila 60 % celé útraty za nákup lyžařských doplňků.

Kolik korun činila celá útrata za nákup lyžařských doplňků?

A) 2 160 korun

B) 2 250 korun

C) 2 340 korun

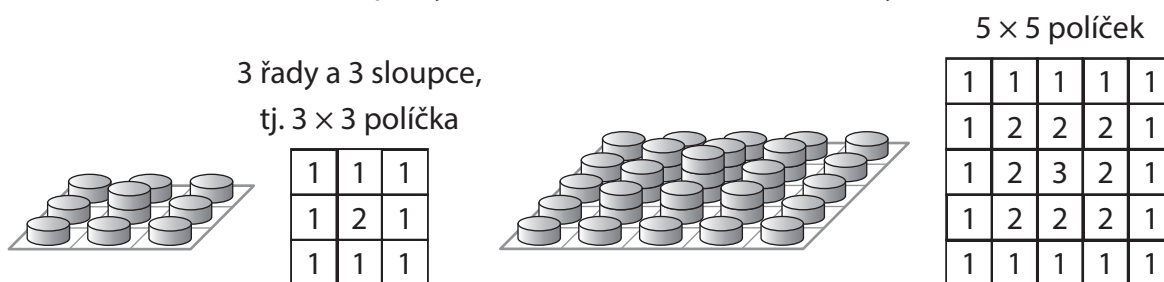
D) 2 400 korun

E) 2 500 korun

F) jiný počet korun

VÝCHOZÍ TEXT A OBRÁZEK K ÚLOZE 16

Na čtvercovou desku s **lichým počtem políček** rozmístíme žetony obdobným způsobem jako na obrázku a rozmístění a počty žetonů zaznameneáme do tabulky.

Následující kroky popisují, jak rozmístíme žetony na čtvercovou desku.

První krok:

Na každé políčko po obvodu desky položíme 1 žeton.

Následující kroky:

Vybereme vždy všechna prázdná políčka, která bezprostředně sousedí s obsazenými políčky, a na každé z nich položíme o 1 žeton více, než jsme pokládali na jednotlivá políčka v předchozím kroku.

Největší počet žetonů tak bude na prostředním políčku desky.

(CZVV)

max. 4 body

16

16.1 Čtvercová deska má na prostředním políčku 9 žetonů.

Určete, kolik políček je v každé řadě této čtvercové desky.

16.2 Žetony rozmístíme na čtvercovou desku, která má 9×9 políček.

Určete počet všech políček, na nichž leží právě 2 žetony.

16.3 Žetony rozmístíme na dvě čtvercové desky, z nichž jedna má 9×9 políček, druhá 11×11 políček.

Určete, o kolik více žetonů je na větší desce než na menší desce.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Ing. Romana Kollerová

Název kurzu: Celoživotní vzdělávání – Studium v oblasti pedagogických věd pro učitele odborných předmětů, praktického vyučování a odborného výcviku

Název práce: Přijímací řízení žáků 9. tříd do oborů vzdělání s maturitní zkouškou

Rok: 2020

Počet stran textu bez příloh: 36

Celkový počet stran příloh: 26

Počet titulů českých použitých zdrojů: 11

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 9

Počet ostatních zdrojů: 0